PAJTÁS

ESZMÉNYI VIKTÓRIA

FOTÓ: SZALAY BÉLA

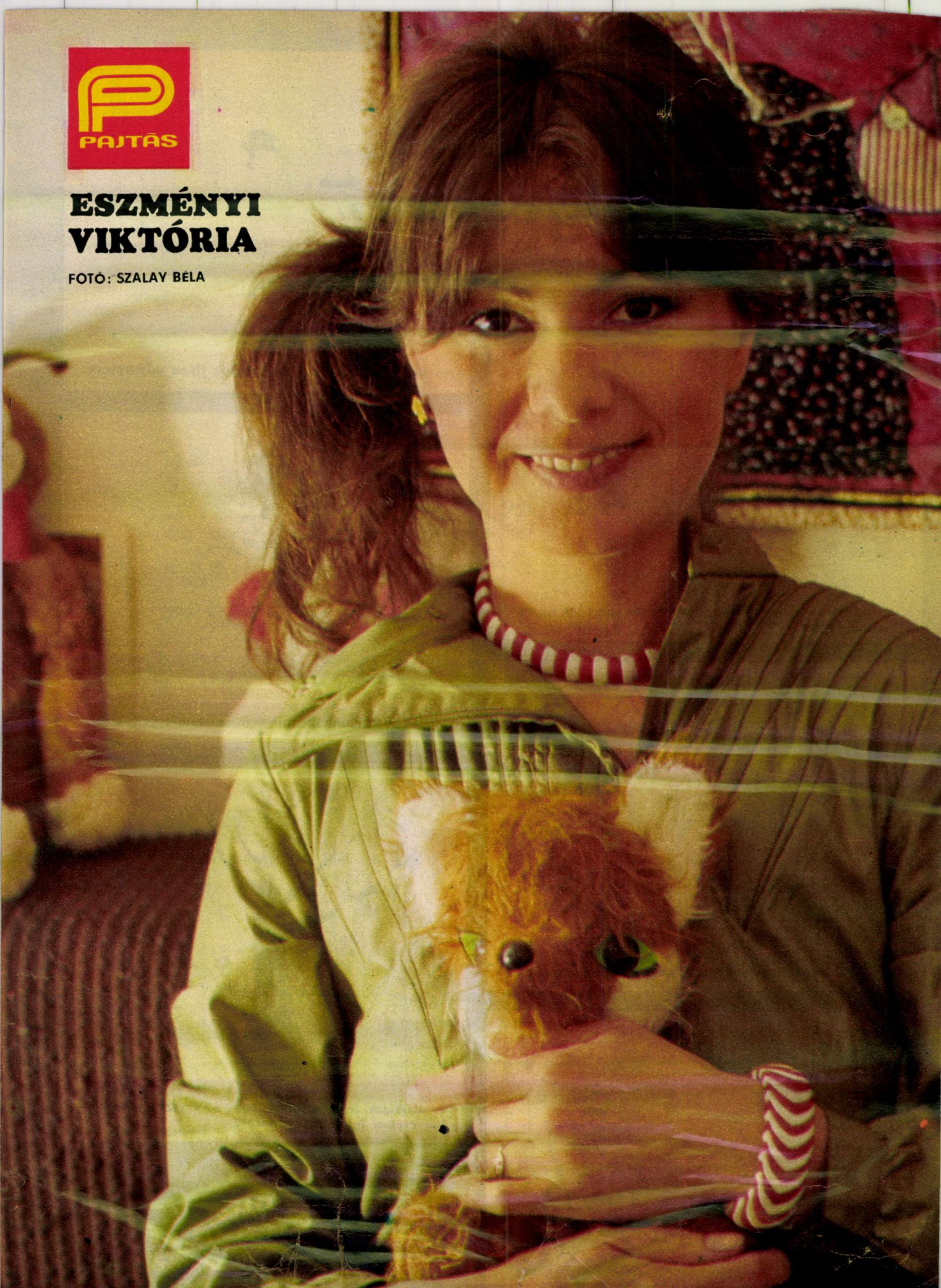

JÖNNEK A „FOGAS” KÉRDÉSEK

Rajz: ENDRŐDI ISTVÁN

— Látjátok, én sose járok fogorvoshoz, mert sok nyers répát eszem.

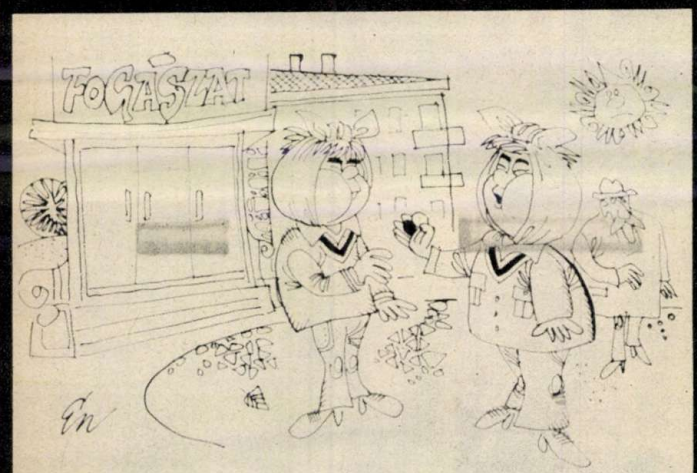

— Aki a fekete golyót húzza, az megy a fogorvoshoz.

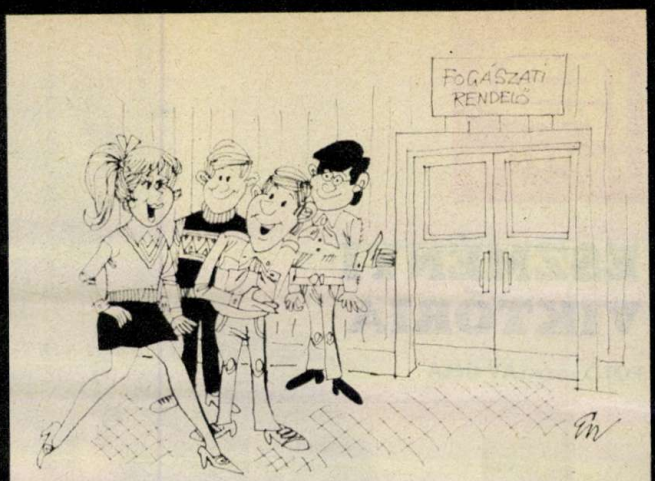

— Érdekes, máskor nem vagytok ilyen udvariasak.

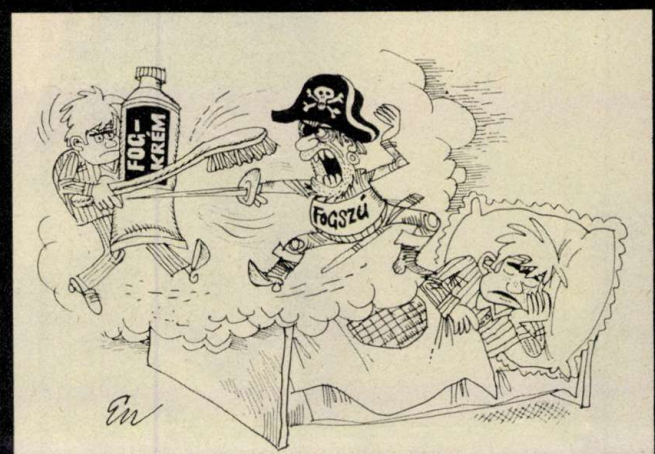

— Te jó ég, már megint nem mostam fogat este!

— Kisfiam, te nem tudod, hogy az ember évmilliókkal ezelőtt lejött már a fáról?

A háromhetes pályázat első rejtvényeit következő számunkban közöljük.

A Magyar Vöröskereszt idén is meghirdette fogászati és testápolási hónapját. Lapunk háromrészes pályázattal szeretné felhívni a figyelmeteket a fog ápolásának fontosságára, egészségünkben betöltött szerepére. A háromhetes pályázat legjobbjait a Magyar Vöröskereszt értékes jutalomban részesíti. A három nyertes díja: részvétel az Országos Kardiológiai Intézet jövő évi kalandtáborában!

— Amióta fogorvos szalad utána, óriási időket fut.

— Amióta ez az új fogászati szék van, szívesen jönnek a gyerekek.

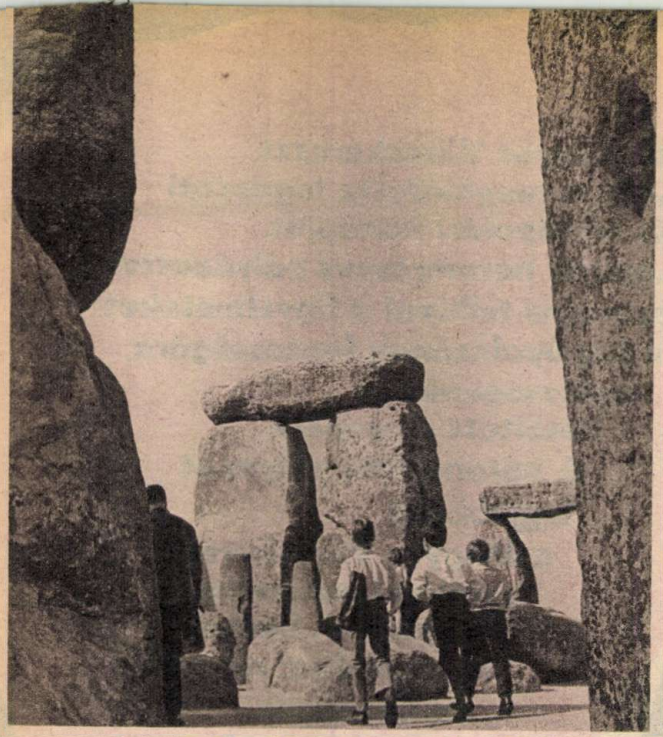

Kövek a megalitikus korból. Stonehenge

Hatalmas vállalkozás lenne elmesélni a világ építészetének történetét, s az igazság az, nem is volnék képes rá. Maradok tehát Európában, az európai fejlődéstörténet múltat illusztráló, jövőt sejtető építkezési formáinál, s elmondom mindazt, ami engem lenyűgöz a szakkönyvek lapozgatása közben. Én is most tanulgatom építészetünk történetének különös titkait, s az az elképzelésem, ha lejegyzek mindent, ami számomra izgalmas és érdekes, talán megoszthatom veled az élményeimet. Persze, ez csak akkor lehetséges, ha sorról sorra velem tartasz, ha ég benned egy csöppnyi tudásszomj, s ha kitartóan követed e sorozat kapcsán, miként építette fel az ember — dacolva viharral, háborúval, elmúlással — szép Európánkat.

A megalitikus kultúra

Kezdetben volt a monumentalitás. A hegyek dicső hatalmát, a pusztíthatatlan kő keménységét áhítattal tisztelő szent borzongás.

I. e. 3—2. évezredben Európa nyugati partjain hatalmas kőépítmények meredtek az égre, egy sajátos hiedelemvilág „erődítményei", amelyeket az ősök kultuszához kapcsolódó szakrális (természetfeletti eredetű) építményeknek nevezünk. Az akkor élők hittek abban, hogy a halál után folytatódik a lélek túlvilági élete, s óriási erőfeszítéssel roppant sziklatömböket görgettek a sírokhoz, s hatalmas kőszálakkal jelölték meg a halottak nyughelyét. Ezt az építési módot, s az akkori kultúrát megalitikusnak nevezzük, ami görögül annyit jelent: „nagy kő". Dél-Angliában látható még egy közismert megalitikus emlék, a Stonehenge, amely valaha régen templom volt, s az egyik legrégibb csillagászati megfigyelőhely. Ez a páratlanul szép, hihetetlenül pontos alaprajz-kitűzésű építmény a megalitikus kultúra utolsó nagy nyugati alkotása.

Kréta és Mükéné

Élt egyszer egy műkedvelő régész, akit Heinrich Schliemann-nak hívtak, és aki fanatikusan hitt a homéroszi hősköltemények hitelességében. Sokan megmosolyogták dilettáns hitét, senki sem gondolta volna, hogy megszállott kitartása milyen világraszóló felfedezésekhez vezet. Schliemann 1870-ben a kisázsiai hissarliki dombon megtalálta Priamosz városát, vagyis a homéroszi Tróját. 1876-ban a peloponnészoszi Mükénét — Agamemnon székhelyét fedezte fel, pár évvel később pedig a trynszi erődöt. Bebizonyosodott tehát, hogy a trójai háború igaz, történelmi esemény volt. Megindult hát Krétán a kutatás, és fölsejlett a krétai kultúra fénykora, az i. e. 2000—1700 közé eső három század, az úgynevezett „palotakorok" ideje, amit leglátványosabban a Knosszosz palota fennmaradt romja és rekonstruált részlete illusztrál. Ennek a hatalmas épületnek 1300 helyisége volt, melyeket laza, szellős terek, csarnokok, hosszú folyosók és lépcsősorok kötöttek össze. Kréta építészetére jellemző volt az oszlopok sajátos formája. A törzs lefelé keskenyedett, fönt négyszögű kőlap zárta le. Az építkezés anyaga, a szerkezeti megoldások roppant egyszerűek voltak, ám a kezdetleges technikával is olyan lakáskultúrát teremtettek, ami higiéniai szempontból felülmúlja a schönbrunni kastélyt.

A krétai építészet fejlődésének külső hódítás vetett véget. A kultúra ragyogása áthelyeződött a görög félszigetre. Ezt az új korszakot (i. e. 14—13. sz.) nevezzük mükénéi kornak. A mükénéi ember is tisztelettel hódolt a szilárd kövek előtt, amely az örökkévalóság képzetét idézte fel benne, s olyan monumentális falakat emelt, mintha óriásoknak építene várost. Trynsz várának külső fala 8 méter vastag és 3 méter hosszú kőtömbökből emeltetett. A bejárattal szemben, a belső udvarban állt a palota, közepén a megaronnal, ami nem más, mint a voltaképpeni lakóház kezdeti formájából kialakult reprezentatív fogadóterem. Az agyagtéglából épült helyiség közepén kőből rakott, nagy tűzhely állt, amely fölött a mennyezet valószínűleg nyitott volt. A megaron igen jelentős fejlődés az építészet történetében, mivel ez volt a görög templom közvetlen elődje.

Az Akropolisz

HOGYAN ÉPÜLT FEL EURÓPA?

1. A „NAGY KÖVEKTŐL" AZ AKROPOLISZIG

A mükénéi kor az i. e. 13. században hanyatlani kezdett, s nem maradt ereje, elszántsága arra, hogy feltartóztassa a Peloponnészoszra bezúduló dór törzseket.

A hellén időszak

A görög világ előtörténete tehát befejeződött, s elkezdődött az Égei-tenger vidékének hellén ragyogása, az úgynevezett klasszikus görög ókor. E dicső kor építészei a forma tökéletességét keresték, s hogy meg is találták, azt bizonyítja a görög dór templom fejlődéstörténete.

A templomnak egyetlen négyszögű belső tere volt, és egy kétoszlopos előtere. Az oszlopok később társakat kaptak, a kettő elé még négy került, végül a templopot teljesen körbekerítették oszlopokkal. A dór oszlop közvetlenül az alapsíkon áll, tömzsi törzse fölfelé keskenyedik, s élben végződő kannelurák (vájatok) futnak végig rajta. Magassága általában nem haladja meg az alsó átmérő hatszorosát.

A másik híres oszlopforma a lábazaton álló, könnyedebb hatású jón oszlop. A törzset fönt hármas tagolású gyűrű zárja, majd a csigavonallal két oldalt visszatekeredő vonulat. A jón oszlopot ritkán alkalmazták önálló formájában, jobbára stíluselemeket vettek át belőle, s ezeket belekomponálták a dór épületekbe.

A görög építészet legpompásabb „kiállítása" az athéni Akropolisz, amely erődített fejedelmi központ volt. Nagy sziklahát közepén állt a palota, ettől délre a szentély... s mi minden még, amíg 480-ban Xerxes csapatai elfoglalták a várost, s az Akropolisz archaikus együttese szinte teljesen megsemmisült. Ám az emberi hit és akarat újraépítette ezt a csodát. Elsőként i. e. 47—38-ig a Parthenon oszlopai emelkedtek az ég felé, majd a Propylaia kapuépítmény mellett aszimmetrikus kiegészítőként Nike, a győzelem istennőjének temploma.

Délről a Parthenonnal szemben áll a csodálatos Kariatida-csarnok, átellenben a jón oszlopokkal kerített északi csarnok... Lenyűgözően egyszerű, mégis ünnepélyes és fenséges.

Az akropolisz együttesével a görög építészet elérte csúcsát, benne az egész görög ókor életszemlélete kiteljesedett. Ezt a fejlettségi fokot és eredményeit vette át és fejlesztette tovább a nagy római birodalom, amely a görög építészet emberközeli alkotásait monumentálissá nagyította, s az akkor ismert európai és mediterrán részeken elterjesztette. A római kultúra emlékeivel hazánkban is találkozhatsz, ha megnézed Aquincumot, ha elmégy Gorsiumba vagy Savariába.

Magyar Katalin

A csodálatos Kariatidák

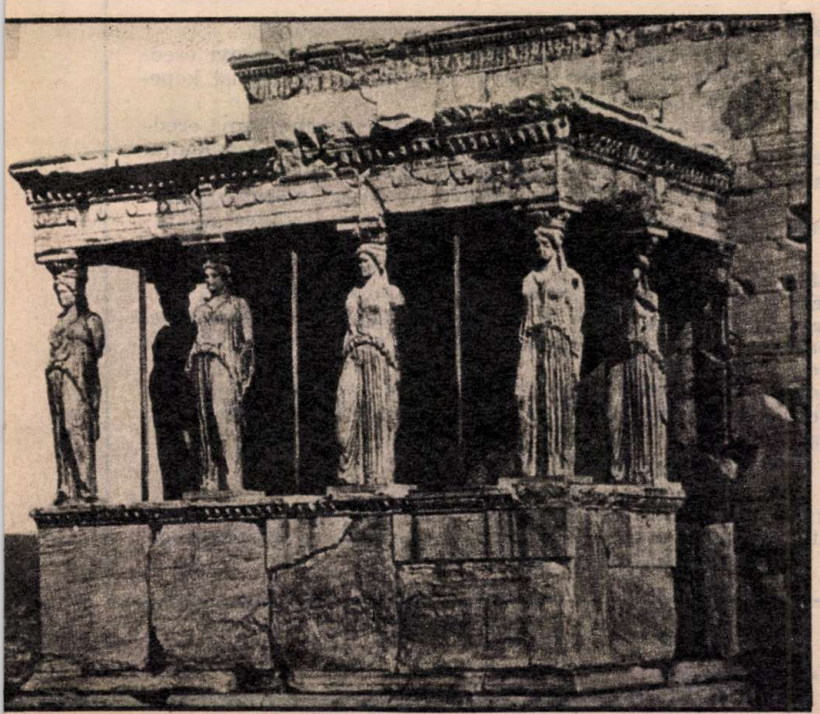

A Knosszosz palota restaurált részlete

FIATALOK, FIGYELEM!

A BUDAPRINT Magyar Pamutipar általános iskolát végző **lányokat fonó-szövő; fiúkat textilgépszerelő, géplakatos, villanyszerelő és csőszerelő szakmunkástanulónak iskoláz be.**

Felvételi vizsga nincs. **Tanulóidő 3 év.**

Tanulmányi ösztöndíj: 50—750 Ft/hó — a tanulmányi eredménytől függően.

Társadalmi ösztöndíj: 500—750 Ft/hó, a III. évben szakmunkásbér 2500—3500 Ft/hó — a tanulmányi előmeneteltől függően.

Kollégiumi elhelyezést, teljes ellátást és egyéb juttatást a tanulmányi szerződés alapján biztosítunk tanulóink részére.

A szakmunkásvizsga után a **kereseti lehetőség: lányoknak 4500—7500 Ft; fiúknak 3800—5000 Ft.**

Jelentkezni lehet: munkanapokon 7—14 óráig. Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Címünk:
BUDAPRINT
Magyar Pamutipar
személyzeti-oktatási osztály
Budapest,
Lahner György u. 30. — 1046.
Telefon:
693-847,
vagy 693-847/115 mellék.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textil-gépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.
A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688

Az EGIS GYÓGYSZERGYAR -ban dolgozni nem csupán szép hivatás, hanem mindenkor anyagi biztonság és egzisztencia.

Fiúk! Lányok! Vár benneteket az EGIS GYÓGYSZERGYAR! Gyertek hozzánk szakmát tanulni!

A vegyianyaggyártó és általános vegyész tanulóink képzése az idén átadásra kerülő korszerű, új tanüzem-tanlabor komplexumban történik.
Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:

vegyianyaggyártó, hegesztő, központifűtés- és csőhálózat-szerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, esztergályos, géplakatos, bádogos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezet-lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek), elektroműszerész, bútorasztalos, szobafestő-mázoló-tapétázó, padlóburkoló, kőműves, magasépítőipari ács-állványozó.

A képzési idő 3 év. Kollégiumot biztosítunk.
Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek a következő szakmában: általános vegyész.

A képzési idő 4 év. Kollégiumot biztosítunk.
Az általános vegyész szakmában — tanulmányi eredménytől függően — lehetőség van a technikusi képesítés megszerzésére.
Juttatások a tanulmányi idő alatt: — tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj; — átlag 500 Ft társadalmi ösztöndíj + ösztöndíj-kiegészítés, a tanulmányi eredménytől függően; — jutalomlehetőség; szociális juttatások (segély, ebéd, munkaruha stb.); — üdülési és kulturális lehetőségek.
Támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelvi, szakmai tanfolyamokon.
Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein.
A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást az EGIS GYÓGYSZERGYAR oktatási osztálya ad.

CÍMÜNK: EGIS GYÓGYSZERGYAR
Budapest X., Keresztúri út 30/38.
Levélcím: Budapest, Pf.: 100. — 1475. Telefon: 836-702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon.
Ne feledjétek, vár az EGIS!

HIRDETÉS

PARLAMENT

PAPÍRBÓL KIVÁGHATÓ MAKETT

ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÖRÖMET SZEREZ,
HASZNOS IDŐTÖLTÉS GYERMEKNEK,
FELNŐTTNEK EGYARÁNT
PRÓBÁRA TESZI A TÜRELMET
FEJLESZTI A KÉZÜGYESSÉGET
GYARAPÍTJA AZ ISMERETET

Füzet formában kapható:
a Budapest Kiállítóteremben
a könyvesboltokban
az újságárusoknál
a Harmónia boltjaiban

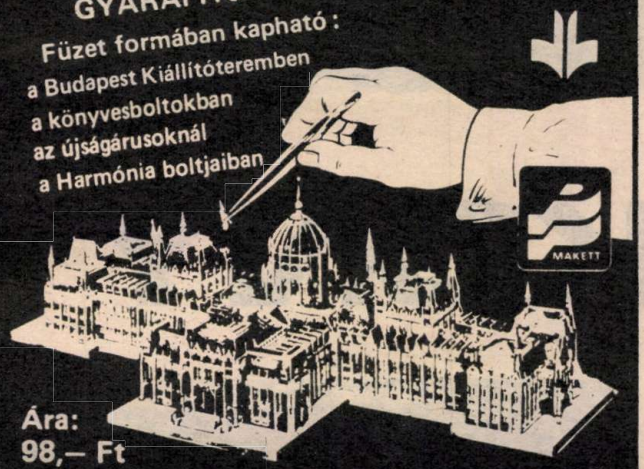

Ára:
98,– Ft

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK az 1986/87-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra:

hegesztő, marós, esztergályos, vas- és fémszerkezet-lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, villamosgép-szerelő, vegyipari- és élelmiszeripari gépszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, autóvillamossági szerelő, elektroműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló-tapétázó, vegyianyaggyártó, irányítástechnikai műszerész (csak érettségizettek részére), autószerelő (budapestiek részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók, a tanulmányi ösztöndíjon felül havi **200 Ft kiegészítést kapnak.**

A tanulókkal társadalmi ösztöndíj-szerződést kötünk, melynek összege 300—1000 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-áig. tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően.

A gyakorlati oktatás idején a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát; nyereségrészesedést kapnak.

A vállalati törzsgárdatagságnál a tanulóéveket beszámítjuk.

A szakmunkásvizsga letétele után, a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Várjuk az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a **BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti- és oktatási osztályán (Budapest, IX., Kén u. 5. — 1097. Telefon: 277-275).**

LÁNYOK, FIGYELEM!

Csak 3 év szorgalom, és jövedelmed havonta 3500—6500 Ft lehet!

Az 1986 szeptemberében induló tanévre várjuk az általános iskolát végzett vagy most végző lányok jelentkezését — budapesti és vidéki gyáregységeinkbe — fonalgyártó szakmára. Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény!

— Kollégiumi, leányotthoni elhelyezés: kb. 150 Ft;

— ingyenesen tanszereket, munkaruhát, iskolaköpenyt biztosítunk;

— 6 Ft-ért napi háromszori étkezés.

Havonta (évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően) 250—1100 Ft tanulmányi ösztöndíj; plusz társadalmi ösztöndíj, mely két részből áll: 500 Ft alapösztöndíj és (tanulmányi eredménytől függően) 150—250 Ft tanulmányi pótlék.

VÁLASSZ GYÁREGYSÉGEINK KÖZÜL!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT

— **Lőrinci Gyára, Budapest, Gyömrői út 85—91. — 1183;**

— **Kaposvári Gyára, Kaposvár, Jutai út 6. — 7400;**

— **Miskolci Gyára, Miskolc, József A. u. 21. — 3527;**

— **Váci Gyára, Vác, Vám u. 1. — 2660;**

— **Újpesti Cérnagyár, Budapest, Váci út 91. — 1044;**

— **Bácsalmási Gyára, Bácsalmás, Rákóczi u. 11. — 6430.**

„Fonalgyártó szakma" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésedre postafordultával részletes tájékoztatást küldünk!

A HÓNAP SPORTSZERE

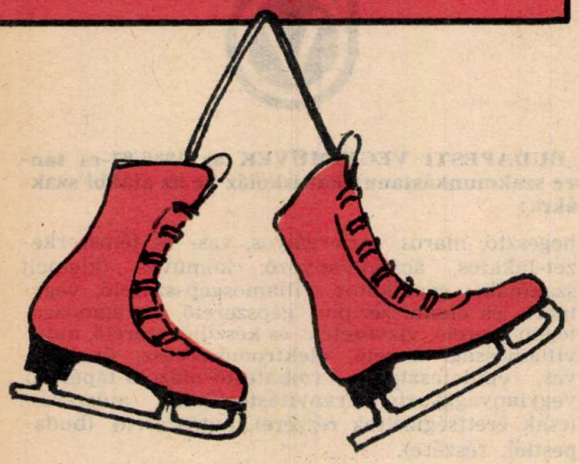

VÉKONY J

Nehéz lenne kideríteni, hogy a korcsolya mikor is jelent meg először? Egyes kutatások szerint már az ősember is használta ezt az alkalmatosságot... A téli hideg, a fagy beállta után talpára kötött éles csontokon iramodott a prémes vadak után, így közelítette meg a folyók jégpéncélján hasadt lékeket is a halzsákmány reményében. Tehát nem a játék iránti vágy, hanem a mindennapi élet, az ennivalóért folytatott harc teremtette meg napjaink egyik legnépszerűbb sporteszközét.

Hazánkban 1900-ban rendezték az első műkorcsolyabajnokságot. Magyarország első műjégpályája azonban csak huszonhét esztendővel később épült fel. Valóságos technikai csodának számított a maga korában a városligeti létesítmény. Divattá lett a korcsolyázás, a szelíden csúszkáló úri közönség mellett diákok, egyetemisták gyakorolták a különböző „kunsztokat".

Sokan azt hitték akkor, korcsolyázó nép lesz a magyar. Abban reménykedtek, hogy a városligeti után egyre-másra épülnek majd a pályák...

Majd ha fagy!

Ma tizenhárom műjégpálya van az országban. Ebből kettő egész évben a sportolók, illetve a nagyközönség rendelkezésére áll: a leninvárosi és a Budapest Sportcsarnok „alagsora"... A többi csak a hidegebb október végi napoktól kezdve üzemel, s az első tavaszi nap megjelenésével már be is zárja kapuit. A sportcsarnok különben a versenyzőké. Melegebb hónapokban itt gyakorol a teljes magyar élmezőny, a műkorcsolyázóktól a jégko-

rong-válogatottig. Leninváros nyitott pályája a nagyközönségé. A mesterséges jégfelület még a legnagyobb nyári kánikulában sem olvad meg; a hatalmas hőerőmű energiája táplálja. A többi budapesti és vidéki pályát be kellene fedni ahhoz, hogy egész esztendőben használni lehessen, de még egy sátortető vagy egy könnyűszerkezetes megoldás is 30—40 millió forintba kerül.

Ez az oka annak, hogy a magyar korcsolyasport a legnagyvonalúbb számítások szerint is csak 900 igazolt versenyzőt foglalkoztat. Ebben benne van a jégkorongozók, a műkorcsolyázók és a gyorskorcsolyázók teljes mezőnye, a legfiatalabbaktól a legidősebbekig. Studniczky Ferenc, a Magyar Jégsport Szövetség főtitkára szerint a szakember is kevés, az egymás után alakuló vidéki szakosztályok vagy nem, vagy csak nagyon nehezen találnak edzőket, szakvezetőket.

— Mindezek ellenére fejlődik a sportág — mondja a főtitkár. — Még ha ez a fejlődés afféle relatív előrelépés is, hiszen csak saját korábbi állapotainkhoz viszonyíthatjuk. Idén is megrendezzük az általános iskolások, középiskolások „Csuszi-hoki" bajnokságát, és tárgyalások folynak arról, hogy a gyorskorcsolyázás jövőre szerepeljen az úttörő-olimpia műsorán.

„Csináld magad!"

Studniczky Ferenc mostoha hazai körülményekről beszélt. Szavaiból azonban az is kiderült, hogy a magyar jégsport átlendült már azon a bizonyos válságponton. Nemcsak a megépült vidéki műjégpályák, hanem az utóbbi esztendőkben egyre zimankósabbá váló tél is segített. Egyre több helyen öntik fel az iskolaudvarokat vagy a játszóterek bekerített kispályáit. Újra divat lett a korcsolyázás.

Pályát készíteni persze nem egyszerű dolog. Elsősorban lelkesedés és vállalkozó kedv kell hozzá, no meg nagyfokú türelem. Budapesten, a Kolozsvár utcai iskola is minden esztendőben felönti a sportudvarát. Felönti? Rossz ez a szó, Kovács Ferencné testnevelő szerint egészen más módszerrel kell jó jégpályát építeni.

— Először is egy körülbelül harminc centiméter magas gáttal kell körbekeríteni az udvart, hogy a víz el ne folyhasson. Nem ajánlom az elárasztásos megoldást, mert így a jég nem lesz elég kemény. Olyan finoman kell permetezni a vizet, mintha zöldséget locsolna az ember. A pályakészítés ideje különben a késő este, mert az éjszakai hideg tömöríti a jeget. A pályát persze nem elég „megépíteni", állandóan gondozni is kell. Mi minden este letakarítjuk róla az apró jégszilánkokat, a törmelékeket, s csak utána permetezzük ismét. Reggelre aztán megint olyan sima lesz mint a tükör. A havat azonnal le kell takarítani a pályáról, különben megkásásodik alatta a jég, olyan lesz, mint a tejbegríz, cipőig süllyed benne a korcsolya.

A jégsport szövetség mellett működő tömegsport-szakbizottság különben két érdekes kiadvánnyal is előrukkol ebben az esztendőben. Az egyik Orbán György „Hokibibliája", amelyből e csodás játék alapelemeit tanulhatják meg a kezdők, a másik füzet a pályaépítéshez ad hasznos tanácsokat.

E kis könyvecskék kettős célt szolgálnak. Egyfelől azt, hogy korcsolyázhasson, hokizhasson minden ehhez kedvet érző gyerek vagy felnőtt. Másfelől pedig azt, hogy érmeseink legyenek műkorcsolyában, gyorskorcsolyában, s a magyar jégkorong-válogatott egyszer majd küzdje fel magát a világbajnokság „B" csoportjának élmezőnyébe. Ez utóbbi egyelőre inkább csak álom, amelynek egyetlen reális alapja, hogy a közönség — sok-sok verseny és mérkőzés nézőszámát alapul véve — szívébe zárta a jeges sportokat. Van tehát miért harcolni!

S. F.

ÉGEN...

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: HORVÁTH ANNAMÁRIA

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni — és azok jók —, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: november 14.

(Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397). A borítékra vagy a levelezőlapra írd rá: TÖPRENGŐ.

ISKOLA-REJTVÉNY. Feladványunk csupán azért viseli az iskola nevet, mert valamennyi meghatározása a sulival van kapcsolatban. Ha kihúzod az alábbi meghatározásoknak megfelelő szavakat, egy tantárgy neve marad meg. Melyiké?

Ennek alapján folyik a tanítás, az órák sorrendjét tünteti fel.
Órák között van.
Szünet végét jelzi.
Ha jó, akkor öröm, ha rossz, akkor bánat.
Ide kerülnek a jegyek.

Ü	G	I	L	T	E	E
N	Z	Z	O	R	Ő	V
E	T	A	R	I	E	Z
I	Y	Ó	I	Y	S	R
N	E	S	N	Z	N	Á
F	B	L	E	É	A	T
C	S	K	N	D	N	Ö

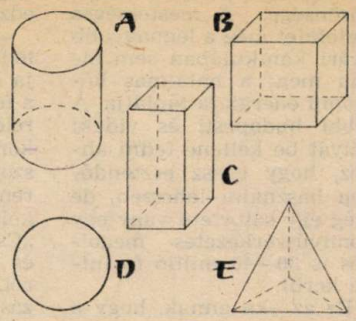

MELYIKRŐL VAN SZÓ? Mármint a fenti mértani testek közül. Annyit tudunk róla, hogy minden lapja egyenlő területű és éleinek száma a négyzeten megegyezik lapjai számának 12-szeresével.

1	2	3	4	5	6

ÉSZAKRÓL INDULUNK. Hogy hova jutunk el? Megtudod, ha a téglalapba beírod a meghatározásnak megfelelő szavakat.

1. Dal másképp.
2. Orvostudományi egyetemünk rövidítése.
3. Zsolt hiányosan.
5. Hírhedt vulkán neve, fordítva.
6. Az ökölvívó teszi.

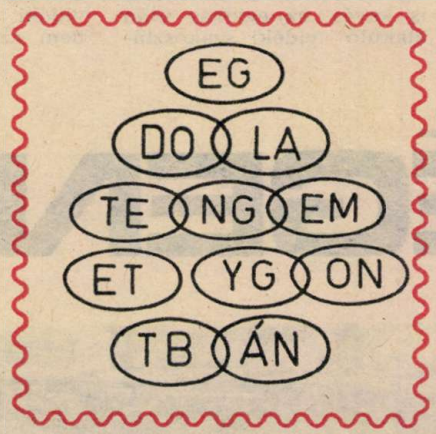

ELSZAKADT A LÁNC. Ha a szemeket helyes sorrendben egymás mellé fűzöd, Petőfi Sándor egyik versének címét kapod megfejtésül. Mi a vers címe?

ELREJTETT KÖZMONDÁS. Ha valaki ragaszkodik az elveihez, nem tágít azoktól, arra azt mondják, hogy ... Megtudhatod, ha a darabokra vágott négyzetet összerakod.

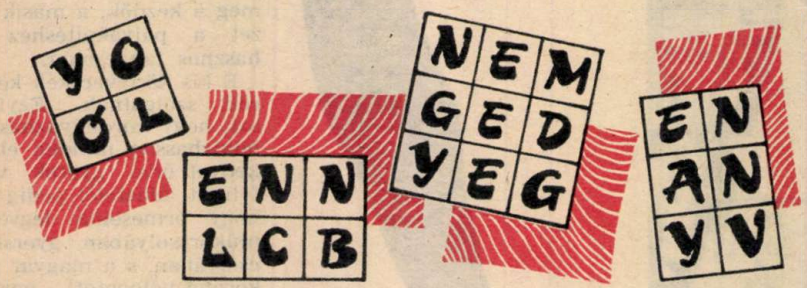

KINEK A KARDJA? Kinek a kardja függ annak a feje fölött, akit olyan veszély fenyeget, amelynek bekövetkeztét bármikor várhatja? Az ismert nevet az alábbi négyzetben rejtettük el. Könnyen megtalálod, ha a lóugrás szabályait követed. (Egy „A" betű kétszer is szerepel!)

J	E	A	K
D	O	D	K
S	A	L	M
	J	Z	R

HIBÁS A VÉGEREDMÉNY. Hát ami azt illeti, valóban hibás ennek a műveletsornak a végeredménye. Ám, ha a műveleti jeleket megváltoztatod, minden rendben lesz. Hogyan?

782+432—23 = 14 688

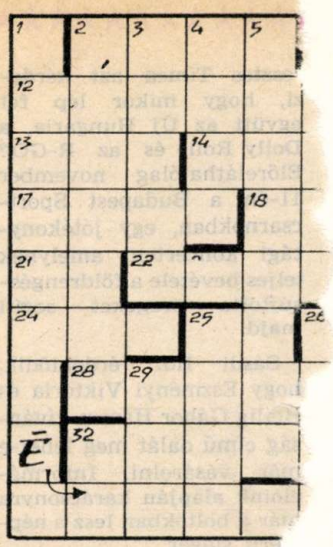

Hamarosan itt a tél, fá
raink, melyek nem vonulnak
őszapók, fakuszok és társaik hálásan
teket, az élelmet is (szalonnabőr, faggyú, ava
az áttelelést könnyítő etetőket is.

VÍZSZINTES: 2. Esztendők. 6. Császármorzsa idegen, de elterjedt másik neve. 12. *Kertben, parkban cölöpre szerelt, tetővel fedett alkalmatosság, madaraink számára.* 13. Út német rövidítése (STR). 14. Női név. 15. Búzaőrlés melléktermeke. 17. Nem csak én és ő ... 18. Elkeveredett rén! 20. Magasabb folyó melletti táj. 21. Mássalhangzó kiejtve. 22. *Madaraink egyik tápláló csemegéje.* 24. Vörös angolul (RED). 25. Bálvány szélei. 26. Dugó is készül belőle. 28. Ábrándos, álmodozó. 30. Halogén elem, alkoholos oldata fertőtlenítőszer. 32. *Akár kék-, akár szén-, egyik legkedvesebb madarunk.* 33. Túlpartra jut. 34. Maró anyag.

FÜGGŐLEGES: 1. *Madaraink tavaszi fészkelésének megkönnyítésére készítjük.* 2. Vendéglő része. 3. Ütik. 4. Nógrádi község. 5. Ruházatot védő ruhadarabok. 6. Utcai, piaci elárusítóhely. 7. Konyhakerti növény, tészták ízesítője. 8. Tehenek „ágya". 9. Arca közepe! 10. *Olajos magvat adó, tányéros növény.* 11. Akta. 16. Margarin márka. 19. Tudomást vesz bizonyos dolgokról, idegen kifejezéssel. 23. Gallium vegyjele. 25. Csehszlovákia második legnagyobb városa. 27. Vörös (pl. szakáll). 29. Jég, illetve fagylalt németül. 30. Megfagyott víz. 31. Csonthéjas növény. (Ebből is adhatunk madarainknak.)

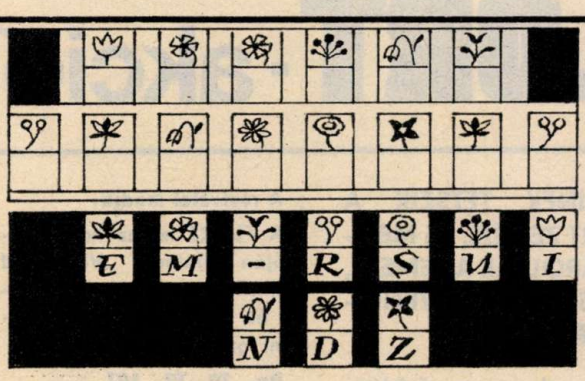

EGYETLEN SZÓ a megfejtése ennek a rejtvénynek. Ha a virágdominók alá a megfelelő betűket helyettesíted, akkor megtudhatod, hogyan nevezik a szervezet sajátos védekezési mechanizmusát.

A 26. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Benkő Krisztina, Bp. IV.; Farkas Zsolt, Bp. VII.; Koncz László, Bp. XX.; Lévai Gábor, Bp. XX.; Babarczi Lajos, Bábolna; Csermely Éva, Veszprém; Dudás Dalma, Bordány; Duka Mária, Zsámbék; Eke Edit Nagybaracska; Hazafi Hajnalka, Szombathely; Kaszler Enikő, Felsőnyék; Kiss Mónika, Nyíregyháza; Kovács Attila, Kocsord; Nagy Tímea, Tunyogmatolcs; Nánási Magdolna, Túrkeve; Rácz Ágnes, Nyíradony; Tóth István, Nagykőrű; Tóth Szilvia, Cegléd; Varga Szilvia, Szigetszentmiklós; Váró Katalin, Debrecen.

Kezdő juttatások illetik
nyi ösztöndíj (tanulmányi eredmenytől és
tól függően) 250—1100 Ft-ig; — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft-ig terjed (tanulmányi eredménytől függően).

A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők; — kollégiumi elhelyezés 150 Ft-ért; — havonta autóbuszbérlet; — napi 4 Ft-ért ebéd (az iskolai napon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban); — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint a tanulmányi eredménytől függően tanulmányi pótlék 150—250 Ft; — tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől függően) 50—900 Ft.

A lányok és fiúk részére a harmadik tanévben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.

Kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után fonó szakmában 4000—6000 Ft; a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre a részletes tájékoztatót postafordultával megküldjük.

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár Budapest XVIII. Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a Lőrinci Fonóba jelentkezel fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos, esztergályos szakmára. A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.

Fonó szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet
Budapest V., Markó u. 18/20.;
a többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet Budapest XIX., Pf. 134. — 1675.

Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon az 585-122/184-es melléken.
Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

...ropai bálvány, **Nena adott koncertet** ezen az estén magyar rajongóinak. A népszerű énekesnő egy nagyon jól elkészített turnésorozat során kereste fel Budapestet. Ez azt jelentette, hogy a menedzser CBS társaság minden támogatást megadott ahhoz, hogy fantasztikus élményben részesüljön Nena közönsége. Hangfalhegyek magaslottak a színpadon, különböző tükrök és csillogó üvegdíszek színesítették a fekete hátteret. A világítás pedig egyszerűen kápták a nézőket. Vízszintesen és függőlegesen is mozogtak a lámpák. Lézersugarak törtek elő a színpad különböző pontjairól, és ebbe a csodálatos hangulatba robbant be Nena.

A III. országos diszkótáncverseny egyik legkellemesebb meglepetése az volt, hogy a rendezők a tizennyolc éven aluliaknak is biztosították a szereplés lehetőségét. A tinik pedig nagyon megszolgálták a bizalmat. Olyan remek produk-

...ke-
...emüket.

...diszkólistákon főleg olyan dalokat találunk, amelyekből a tizenévesek csináltak slágert. A heti európai kedvenc egy Maria Magdolna című dal, Sandra előadásában. A második és a harmadik helyre is női énekesek kerültek: Tina Turner és Madonna.

A hazai listákon is elég nehezen változik az élmezőny. Valahogy még nem nagyon barátkoztunk meg az új lemezek új dalaival.

Végezetül néhány kérdésre szeretnék válaszolni. Ke-

...esztes Tímea azt kérdezi, hogy mikor lép fel együtt az Új Hungária, a Dolly Roll és az R-GO? Előreláthatólag november 11-én a Budapest Sportcsarnokban, egy jótékonysági koncerten, amelynek teljes bevétele a földrengéssújtotta öregeket segíti majd.

Sásdi Ildi érdeklődik, hogy Eszményi Viktória és Heilig Gábor Három kívánság című dalát meg lehet-e már vásárolni. Információink alapján karácsonyra már a boltokban lesz a népszerű sláger.

Szántó Orsolya Vácról kérdezi, hogy Soltész Rezső új nagylemezét mikor mutatja be országos turnén? A turné november elején indul, és december közepéig tart. Többek között Vácra is ellátogat a népszerű énekes.

Várszegi Géza Komlóról azt kérdezi, hogy a megvásárolt Viki és a Flört nagylemezről kivágott nevet hová kell küldenie, hogy részt vehessen a sorsoláson? Valóban érdemes megtudni, és ehhez éppen elég elolvasni — de pontosan! — azt a felhívást, ami ugyanezen az oldalon található.

VIKI és a FLÖRT-akció

AKINEK TETSZIK A FLÖRT ZENÉJE, ÉS MEGVÁSÁROLTÁK A LEMEZT, SORSJÁTÉKBAN VEHETNEK RÉSZT.

A zenekar meggyőződése, hogy a jövő útja a videozás, hiszen ti is tapasztalhattátok, hogy az együttes eddig főképp videoklipeken volt látható. Elhatároztuk hát, hogy többféle értékes ajándék mellett **fődíjként egy VHS rendszerű képmagnót ajánlunk fel.**

A részvétel módja:

A FLÖRT lemez hátsó borítóján található „VIKI and FLÖRT" feliratot kell kivágni, és zárt borítékban elküldeni az alábbi címre:

Bp. 70. Pf. 107.

Beküldési határidő: 1985. december 20.

A FLÖRT lemezbemutatójával együtt tartjuk meg a sorsolást, előreláthatólag karácsony és szilveszter között. Ennek pontos helyéről és idejéről a tv-ből, rádióból és a sajtóból értesülhettek.

HÁRY JÁNOS

GARAY JÁNOS „OBSITOS" CÍMŰ MŰVÉBŐL
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: SEBŐK IMRE

8

(FOLYTATJUK)

Citadella-kör

Eldördült a rajtpisztoly, s nekilódult a mezőny. Dolgozni kezdtek a lábak, forogtak a pedálok, forogtak a kerekek. Harminc perc. Ennyi volt a Népszava-Tour versenyének időtartama, s lényege: ki tesz meg nagyobb távot e féláro alatt. Igen, de ez a harminchét bringás az előző napi tököli kör után állt most rajthoz a Gellérthegyen, a Citadella falai alatt. Harminchét bringás, a hobbi-mezőny, a kedvtelésből kerekezők krémje, akik azért már sejthették, hogy ez a nyolcszáz méteres körpálya a maga hosszú emelkedőjével nem is olyan könnyű feladat.

Lenn a város élte nyugodt, vasárnap délutáni életét, itt fönn a mezőny pedig izzadt, küszködött, magasra emelkedett a pulzusszám, a tüdő habzsolta az egyre forróbbá váló levegőt. Volt válogatott sportolók, egyszerű „mezei" kerekesek tekerték ott bent, a boly közepén a pedált, elszánt harcot vívtak egymással, a méterekkel, az idővel.

A verejtékben úszó arcokról olvashattuk le, hogy micsoda megváltást jelentett az utolsó pár másodperc, az utolsó pár centiméter. Milyen jóleshetett megpihentetni a fáradt testet a még mindig guruló gép nyergében a célba érkezés, a 27 megtett kör után.

A lábak, a testek pihentek, de a verseny megszilárdított egy elhatározást: bringázni kell!

S. F.

FOTÓ: KARASZ LAJOS

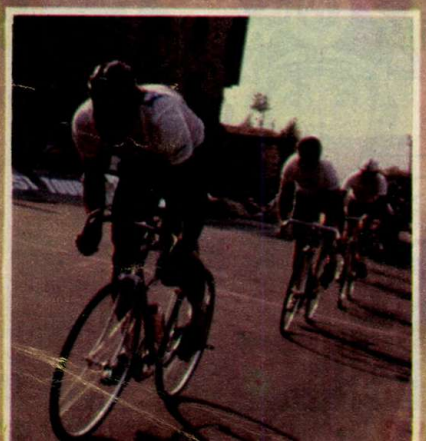

85/32
XL. ÉVF. • 1985. NOVEMBER 14. • ÁRA : 4,50 Ft
PAJTÁS

Zizi, a bolygó

A Z'zi labor együttes és barátainak fantasztikus zenejátéka a Planetáriumban

FOTÓ: SZALAY BÉLA

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő:
CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA,
FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség:
Budapest,
Jászai Mari tér 5.
1397
Telefon:
321-987, 321-988, 321-989
Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508.
1397
Kiadóhivatal:
Budapest,
Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj:
egész évre
153 Ft,
I. félévre 85 Ft,
II. félévre 68 Ft.

85.2532
Athenaeum Nyomda
Budapest
Rotációs
mélynyomás
Felelős vezető:
SZLÁVIK ANDRÁS
vezérigazgató
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Porkoláb fiam, nagyon örülnék, ha nem szórakoznál, hanem leülnél, csendben maradnál, és illedelmesen viselkednél!

Porkoláb fiam nyilván szeretné, ha a tanító néni nagyon örülne, mert nem szórakozik tovább, hanem leül, igen illedelmesen. Szinte el is tűnik ezzel a Planetárium nézőterének hatalmas bőrfoteljében, mert Porkoláb fiam van vagy egy méter, ha jól kihúzza magát. De a „lázadás szelleme" azért csak nem nyughatik benne.

– Csak suttogva szabad beszélgetni? – próbálkozik ravaszul a lehetséges engedmények irányába.

– Úgy sem! – lát át azonnal a szigorú nevelői szem. De aztán kompromisszumos ajánlat születik:

– Amikor az előadás elkezdődött, már úgy sem, mert zavarod a többi nézőt. Addig beszélhetsz suttogva, és ülve nézelődhetsz.

Porkoláb fiam tehát engedélyezetten forgatja a fejét immár a bőrszék mélyén, „nézelődik", és közben „suttogva beszélget". Valószínűleg a saját szavát sem érti, mert a teremben még további néhány száz kortársa gyakorolja magát a suttogva beszélgetés nehéz tudományában.

Sötétség támad, és egyre erősödve eláraszt mindent a szférák szintetizátorzenéje. A fölénk boruló fehér kupola feketébe vált, s a műégboltra kiülnek, majd lassú örvénylésbe fognak az éjszaka rejtelmes csillagfényei. Kezdődik a játék. Pontosabban: a fantasztikus zenejáték, amint a plakát hirdeti és amelyet Gömöri V. István, az Arany János Színház színésze, az előadás egyik szereplője így mesélt el:

– A történet a Zizi bolygón játszódik, ahol egy földi űrhajós egy meghibásodott gép, a Disszonáns Robot fogságába került. Az ő segélykérő jeleire érkezik a bolygóra a földi bázis felderítője, a Lány. A gonosz robot természetesen az ő műszereit is elrontja, nem tud visszatérni, sem üzenetet küldeni a Földre. Egyedül kell fölvennie a harcot, és megfejtenie az elátkozott bolygó titkát. Nemcsak a Disszonáns Robot és a Gépkutya elől kell folyton elrejtőznie, de olyan veszélyes lényekkel is szembe kell szállnia, mint a Metálpókok, és segíteni nem tud neki senki, még Zizi manó, a kietlenné pusztított bolygó utolsó megmaradt lakója sem...

Azt, hogy a Lánynak, akit Herczeg Csilla, a Radnóti Miklós Színpad színésze játszik, végül sikerül-e megbirkóznia nehéz feladatával, persze nem árulhatjuk el, de nem nehéz kitalálni. Ki látott már olyan mesét, ahol a rossz győzedelmeskedik a jó fölött, ahol a sárkány vágja le a királyfi fejét, és nem fordítva? Ha netán mégis, hát okvetlenül kiderül utólag, hogy a királyfi volt a gonosz, és a sárkány a galamblelkű. De „A Zizi bolygó titka" nem ilyen kicsavart történet. Csak hát amíg a jó elnyeri méltó jutalmát, és a rossz megbűnhődik vagy megjavul, a mese szabályai szerint veszedelmekkel kell szembenézni, megpróbáltatásokat kell kiállni, és ha zenejátékról van szó, még énekelni is kell.

– A Zizi bolygó titka úgy született – tájékoztat Janicsák István, a darab írója és egyik szereplője –, hogy a külföldi vándorévek után hazatért Z'zi labor együttesnek már meglevő, kész nótáihoz ötlöttem ki egy történetet, amely ezeket a dalokat egyetlen szálra fűzi, egybefogja. A számok zenéje és szövege kívánta a sci-fi keretet, és a sci-fi kívánta környezetként a Planetáriumot.

A helyszín technikai lehetőségei valóban előnyére válnak az előadásnak. A nézőnek az egy órányi játék alatt mindig van mire figyelnie, még akkor is, amikor különben nincs oka, hogy izguljon. Tekintetét magához köti, vonzza a csillagok közt száguldó űrhajó vagy akár Zizi manó vibráló lézeralakja. És végül, mind e mutatványok után azzal a tanulsággal kászálódhat elő öblös székéből, hogy az Ember, ha nehezen és nem is tökéletesen, de helyre tudja hozni, amit elrontott ebben a világban. Reményteljes távlatok...

Nádasi Tibor

Fotó: Szalay Béla

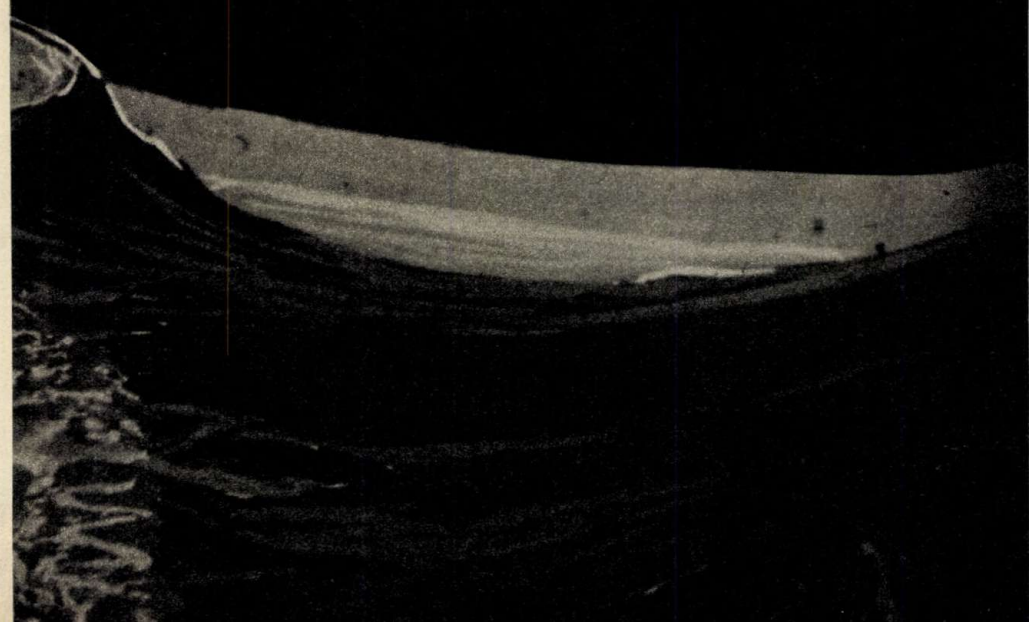

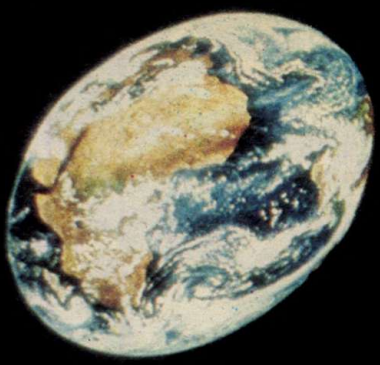

ZIZI, A BOLYGÓ

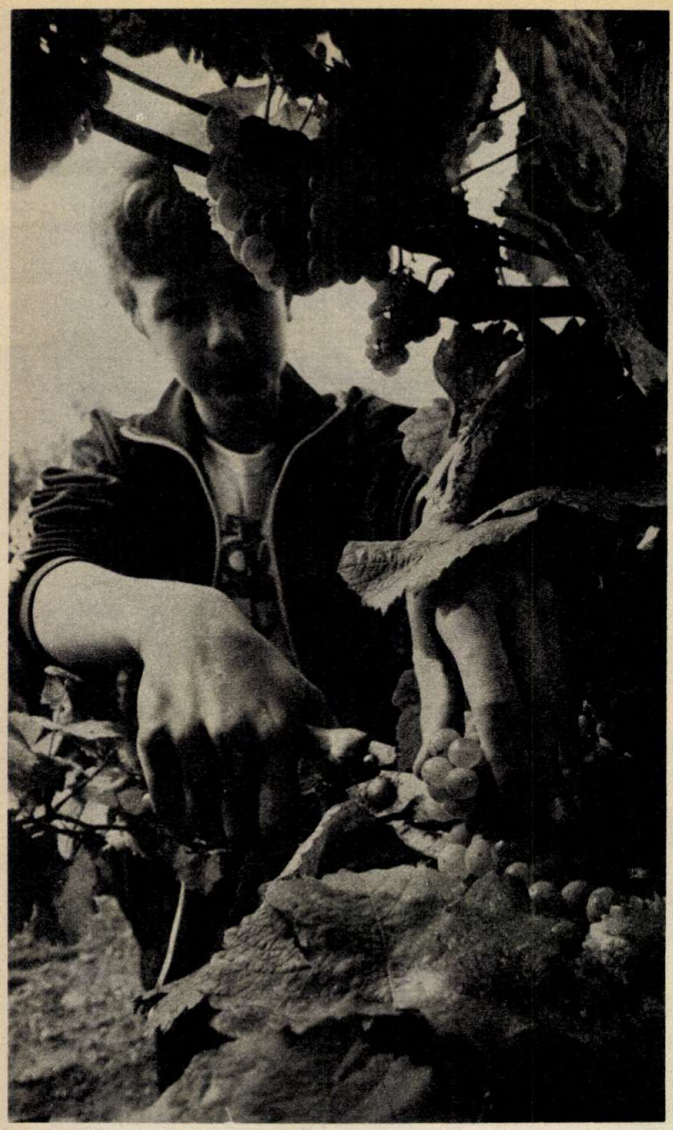

A Pro Patria díjas a metszőollót is láthatóan szakértelemmel kezeli

Kétezerből az első öt között végezni, nem akármilyen teljesítmény. De ha hozzátesszük, hogy nem is akármiben, hanem hagyományőrzésben, akkor még értékesebbé válik a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács Pro Patria díja. Jövőre lesz tíz éve, hogy ezt a nemes vetélkedőt elindították, s a nyerteseken kívül a legjobbakat is meghívják az egyhetes szatmár-beregi kirándulásra. A hagyományőrző találkozóra.

Sorozatunkban a győzteseket mutatjuk be

A fehér trikós Váradi Péter legalább egy fejjel kimagaslott szüretelő osztálytársai közül. Alig ismertem rá. Június végén találkoztunk utoljára, s az elmúlt hónapokban legalább tizenöt centit nőtt. Péter az öt Pro Patria-díjas egyike. Szeptembertől a komáromi Jókai Mór Gimnázium elsőse. Pillanatnyilag azonban a szőlőszedés az izgalmasabb.

— Bornak való, rajnai rizlinget szüretelünk — mutatott körbe a barna hajú, mosolygós Péter. — Nekünk soknak tűnik a szőlő, de lehet, hogy a Komáromi Állami Gazdaságnak kevés. A kemény télen sok elfagyott. Ha sietünk, délutánra összejön negyven vödörrel, ha lazsálunk, csak húsz-harminc telik meg. Naponta megkeresünk egy százast.

Pétert elhívta néhány lány. A metszőollóra lenne szükségük, no meg talán a fiú magasságára. Míg ügyködtek, szót váltottam osztályfőnökével, a fiatal tanárral, Varga Imrével.

— Tudott Péter országos díjáról?

— Titokban tartotta. Csak egy-két szobatársának mesélte. Egyébként Péter jól indult az iskolában. Eddig négyesei és ötösei vannak.

A gazdaság hatalmas szőlőjébe a gimnázium igazgatója, Sebestyén József fuvarozott ki. S váltig mondogatta, hogy kóstoljuk meg a fehér szemű szőlőt. Enni szabad, de elvinni nem. Egyetlen fürt elég belőle. Savanykás. Aztán visszatért Péter, és folytattuk a beszélgetést.

— Az Iránytű című lap és a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács országos pályázatára mivel jelentkeztél?

— Leírtam és képekkel is kiegészítettem azt az akadályversenyt, melyet a Tanítóképző Főiskola Gyakorló Általános Iskolájában rendeztünk.

— Beszélj a versenyről!

— Titkosírással írt levelet kaptunk. Amikor megfejtettük, kiderült, hogy egy hét múlva, napfelkelte előtt az úttörőházban kell gyülekeznünk a Rákóczi-szabadságharc korabeli ruháiban, korhű fegyverekkel. Ezután öt helyszín, vagyis öt próbatétel várt ránk. Az első állomáson kuruc dalokat énekeltünk, a másodikon az ezerhétszázas évek fegyvereit kellett fölismernünk, aztán ügyességi feladatok következtek, majd pedig kérdések a Rákóczi-szabadságharcról. Az utolsó állomásra, az úttörőház sötét, zegzugos pincéjébe csak az mehetett le, aki hét libertást összegyűjtött. Ott volt ládában az oklevél, hogy teljesítettük a Rákóczi-próbát.

Nyolc nagy alakú rajzpapír, telis-tele az akadályverseny eseményeivel. Köztük képeslapok Esztergomról, a városról, a várról, fotók különböző régi fegyverekről, s a végefelé Péter rajzai. Többek között a nevezetes láda és néhány ügyességi szám. A szépen elkészített rajzlapokat alul és felül fakeret zárja le, melyet zöld selyemmel borítottak be, s a tetején két

A kollégiumi szobában gyorsan telik az idő olvasással

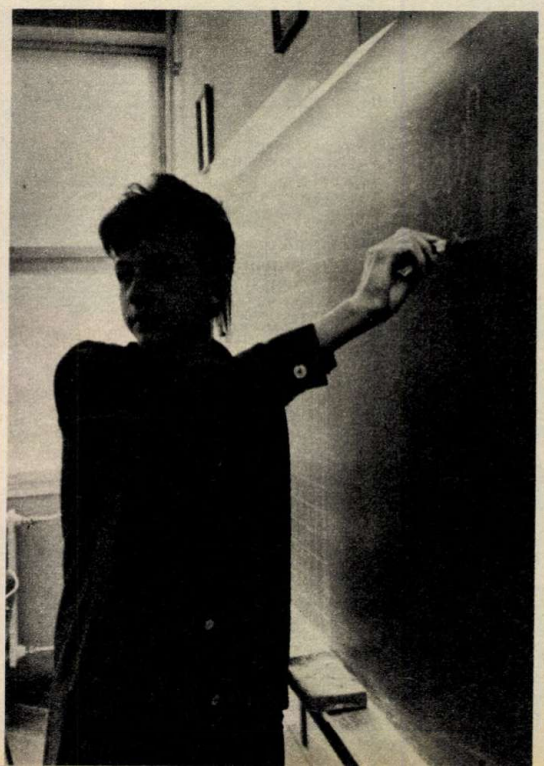

Jól írom? Néha mindenkinek elkél egy kis segítség

HAGYOMÁNY-ŐRZŐK I.

HÉT LIBERTÁSÉRT A PINCÉBE

Aki jól ismeri szülőföldjét, szeretné másokkal is megismertetni. Esztergomot érdemes!

szó: Pro Patria. Váradi Péter pályázati anyaga.

Mint tudjuk, Péter munkájának meglett a jutalma. Győztesnek járó díj, fogadás a megyei tanács dísztermében, barangolás az ország egyik legszebb csücskében, a szatmári végeken. Beregben, Esze Tamás, a tarpai ezredparancsnok és brigadéros szülőföldjén, aki Rákóczi Ferencet Lengyelországból nemcsak hazahívta, de egészen 1708-ig, Nyitrán bekövetkezett tragikus haláláig a leghűségesebb embere maradt.

S mi volt Esztergom szerepe a Rákóczi-szabadságharcban? Erre is választ kapunk Váradi Péter pályamunkájából:

„1703 őszén jelentek meg az első kuruc portyázók a vár környékén. Alig telt el egy esztendő, s a híres huszártiszt, az esztergomi Bottyán János a kurucok oldalára állt, és Rákóczi egyik legsikeresebb tábornokává lett. Szerette volna „hozományként" Esztergom várát is magával vinni a kurucokhoz, de ez a terve nem vált valóra. Ekkorra már a fejedelem is Esztergom ostromára készült, mert ezt a fontos, Duna menti erősséget minél előbb meg akarta szerezni. 1706-ban, egy hónapi ostrommal sikerült is Esztergomot elfoglalni . . ."

Tarpai S. Anikó
Fotó: Karasz Lajos

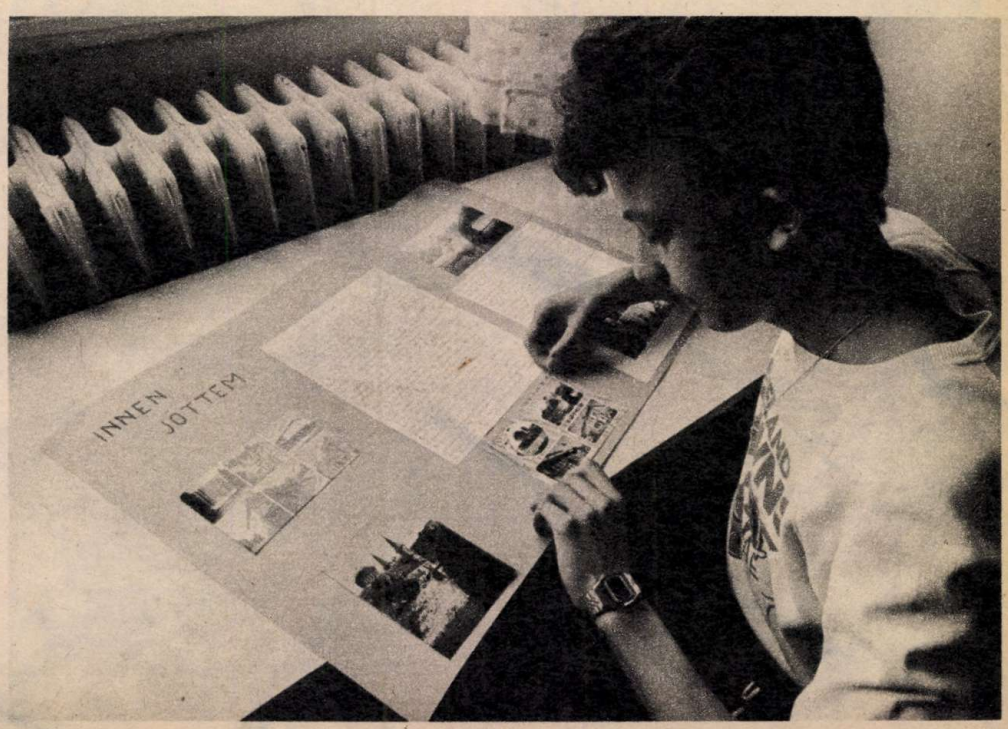

NEVESS TACI!

— Ültél már tolókocsiban?

A lány, mintha csodálkozna a kérdésen, hallgat. Így csodálkozik, így hallgat már vagy egy órája. „Nehezen szólal meg — mondják kicsit védve, kicsit röstellkedve szülei. — Mi is alig tudunk kihúzni egy-egy szót belőle. Most is kettest kapott környezetből, de biztosan csak azért, mert nehezen felel. Hiszen a leckét mindig megtanulja."

— Tolókocsiban? Hát hogyne ültem volna! Mindig beleülünk Gyuszival, az öcsémmel és ott játszunk.

Arcán nevetés villan, szemében visszatükröződik a mosoly. Laczi Tímea most éppen olyan, mint mindenki, aki kilencéves és negyedik osztályba jár.

— Szeretsz rajzolni?

— Nem is tudom. Van, amikor szeretek. Ilyenkor órákig elrajzolgatok. Máskor meg elő se veszem a ceruzát. A tanulás mellett nincs időm rajzolni. Vagy nincs kedvem.

— Szereted a rajzaidat?

— Nem. Ahogy megcsináltam, legszívesebben kiradíroznám az egészet. Egyébként is sokat radírozok. A rajzaimat anyukám gyűjti, én meg sem nézem többé egyiket sem.

— Melyik a kedvenc színed?

— Nincs kedvencem. A világosat szeretem, a rikító színeket.

— Érdekes, nekem a sötét árnyalatok melegebbnek tűnnek.

— Nem szeretem a sötétet. A sötét szín szomorú.

— Te vidám ember vagy?

— Nem mindig, bár szeretek nevetni. Néha azonban szomorú vagyok.

— Kivel beszéled meg, ha valami bánt?

— Kivel? Hát Tacival!

Kitalálhattam volna. Tacit ugyan nem ismerem, de láttam a rajzot, amelyen nagy, kerekes tolókocsiban egy nő ül. Tímea nagynénje. A rajz első díjat nyert a Nemzetközi Vöröskereszt pályázatán. A díjat — egy festék-készletet, s az egyhetes finnországi útra szóló pénzt — a liga olasz elnöke Koppenhágában adta át. Guttuso bácsi még egy babát is vett a budapesti lánynak: egy gyereknek a játék ér a legtöbbet, mondta Tímeának.

— Milyen ember a nagynénid?

— Ó, nagyszerű ember! Sokat nevet és mindig játszik velünk. Ő tanított meg rajzolni is. Még a pályázat is neki jutott eszébe. Ő mondta, hogy mit rajzoljak, s ő küldte be helyettem. Igaz, gyakran szomorú.

— Te milyen lennél, ha egész életedben tolókocsiban kellene ülnöd?

— Nem tudom. Talán sose nevetnék. Bár, ha játszanának velem...

— Lehet a játék segítség?

— Igen. Mert olyankor együtt vagyunk.

A rajzon a tolókocsis nő előtt kicsi lány áll. Ruhája virágos, hosszú haja barna. A nő fölé hajol. Talán megcsókolja. Vagy csak súg valamit a fülébe. Játszanak.

— Ki ez a kislány?

Tímea elkapja a tekintetét.

— Egy lány. Verának hívják.

Nézem a lány haját a rajzon: ugyanolyan, mint Tímeáé. Édesanyja, mintha csak kitalálná gondolatomat, bólint.

— Az a lány a képen Tímea. Mindig magát rajzolja meg, de sose vallja be.

Major Árvácska
Fotó: Wagner Margit

LUDVÍK AŠKENAZY

A tojás

A nemzetközi diáknap az 1939. november 16-ról 17-re virradó éjszakán a fasiszták által kivégzett Csehszlovák Diákifjúsági Szövetség vezetőségi tagjainak állít emléket. Ebből az alkalomból közöljük Ludvík Aškenazy cseh író elbeszélését, aki a Szovjetunióban alakult önkéntes csehszlovák csapatok tisztjeként Prága felszabadításáért is harcolt

Az embernek sok barátja van, akiket csak úgy futólag látott. Valahogy odakerültek az életébe, kis jelenésük volt benne, aztán eltűntek a színről. Vagy azt mondták: „A gróf úr megsebesült a párbajban", vagy: „Alenka szívélyesen üdvözöl, többet nem mondhatok". Közben beavatottan mosolyogtak, vagy titokban felsóhajtottak, vagy egyszerűen, szépen elmentek, egyenes tartással, érzéssel.

Minden életnek megvannak a maga hősei és statisztái. Nem adatott meg nekünk, hogy felismerjük igazi szerepüket a játékban. Akit hősnek hiszünk, gyakran csak statiszta; egy vakkantás néha sorsszerűvé válik az életünkben.

Volt egyszer egy ember, akit, mondjuk, Pokstefelnek hívtak. A háború előtt gimnáziumba járt, sőt klasszikus gimnáziumba; azt hitte ugyanis, hogy az élet értelme az a bizonyos közismert carpe diem. Más latin közmondásra nem emlékezett, de minden napból annyit hozott ki, amennyit csak tudott. Könnyedén és szertelenül szórakozott más számlájára; kedvenc mulatsága az volt, hogy ismeretlen embereket hívott fel telefonon, hogy megtréfálja őket. A posta ellenőrző szerveként mutatkozott be, és a tapasztalatlan öreg nénikéket, akik egyedül voltak otthon, felszólította, hogy keressenek valahol egy colstokot, és mérjék meg a telefon zsinórját a készüléktől a falig.

Ha rossz napja volt, akkor a temetkezési vállalat nevében jelentkezett, és annak, aki a hallgatót felvette, bejelentette, hogy most küldi a faragott koporsót.

— Hát, kérem, most indulunk a koporsóval. Tíz perc múlva ott leszünk. Legyen szíves addig felvenni a halotti inget. És fekve szíveskedjék várni.

Vagy elrendelte:

— Szíveskedjék holnap reggel hétkor papagájával együtt a Lövész-szigeten megjelenni. Mindkettejüket beoltjuk. Az oltás kötelező. Köszönöm.

De legjobban a 553-53-as számot szerette felhívni. A készülék birtokosa Kakas úr volt, foglalkozására nézve — ahogy akkor mondták — magánzó. Minden pénteken pontosan 15 órakor a következő beszélgetés folyt le a hívott és hívó között:

— Jó napot kívánok.

— Jó napot.

— Kérem szépen, a Tyúk otthon van?

— Nincs, kérem — felelte egy kulturált hang rövid hallgatás után. — Itt Kakas beszél.

— Szóval a tyúkocska nincs otthon? — kérdezte minden alkalommal friss meglepetéssel a diák. — De legalább tojt tegnap?

— Nem, nem tojt — felelte a nyugodt, udvarias hang. — Szereti a tojást, diák uram?

— Utálom a tojást — szólt az ifjú ember. — Úgy látszik, téves a szám.

Letette a hallgatót, és egész héten örült, hogy pénteken 15 órakor ismét felhívhatja Kakas urat, és Tyúk asszonyt keresheti nála.

És Kakas úr mindig előzékeny és szolgálatkész volt. Nem mondta, hogy: te rohadt, neveletlen fráter, vagy ami még rosszabb: ide figyeljen, fiatalember! A hallgatót is mindig finoman tette le a beszélgetés után.

A diák élt, tehát öregedett. Sikerrel abszolválta a pubertást, az érettségit és végül az egyetemre való felvételt is. Mindennap borotválkozott. Hangja a telt baritonnál állapodott meg, és határozottan kellemes volt.

A világ pedig, amely ismeretlen céljai felé haladtában vele is számolt, egy darabbal tovább jutott független fejlődésének pályáján.

Lehullottak rá az első bombák. Ez Lengyelországban történt.

Aztán jött az 1939. november 17-i tömeges diákkivégzés. Ez Prágában történt. És Kakas úr pénteken 15 órakor hiába várta a hívást. Röviden: koncentrációs táborból nem lehet telefonálni. Így hát a nevezett fiatalember viselkedése legalább ezen a téren megjavult.

Hogy mi minden történt vele egyébként, az egy másik elbeszélés, vagy inkább regény keretébe tartozik. Egy kis szerencséje volt, egy kicsit ismerte a dörgést, és egyáltalán szívós természete volt. Megmaradt.

Mikor Prágába érkezett, éppen péntek volt, 14 óra 50 perc. Azt gondolta magában:

Mielőtt kigondolnám, hogy hol kezdjem el újból... de úgy se gondolok ki semmit... felhívom Kakas urat. Úgyis ez az egyetlen telefonszám, amire még emlékszem.

Bement hát egy magányos telefonfülkébe, amely még szürke volt a háborútól. A keze reszketett, de ezen egyelőre nem lehetett segíteni. Az arcán viszont a szertelen és pajkos jókedvnek ugyanaz a kifejezése jelent meg, mint régen. Feltárcsázta a számot.

— Jó napot kívánok — mondta.

— Jó napot.

— Kérem szépen, a Tyúk otthon van? — kérdezte, és kis híján sírva fakadt.

A vonal másik végén valaki nagyon sokáig hallgatott. Aztán megszólalt:

— Hát te élsz, te csibész? Ez igazán nagyszerű!

— Élek, Kakas úr — mondta a volt diák, és abban a pillanatban megérezte, hogy a testébe valóban visszatér az élet. A szíve gyorsabban kezdett dobogni, és az örömtől összeszorult a torka. Hallotta, hogy énekel a vére.

— A Tyúkocska megint nem tojt tegnap? — kérdezte.

— De bizony tojt — mondta öregesen Kakas úr. — Tojt a kis dög. Szép fehér tojást tojt. Jöjjön el, csibész úr, megfőzöm magának.

És tulajdonképpen ez minden. Vagy ki tudja...

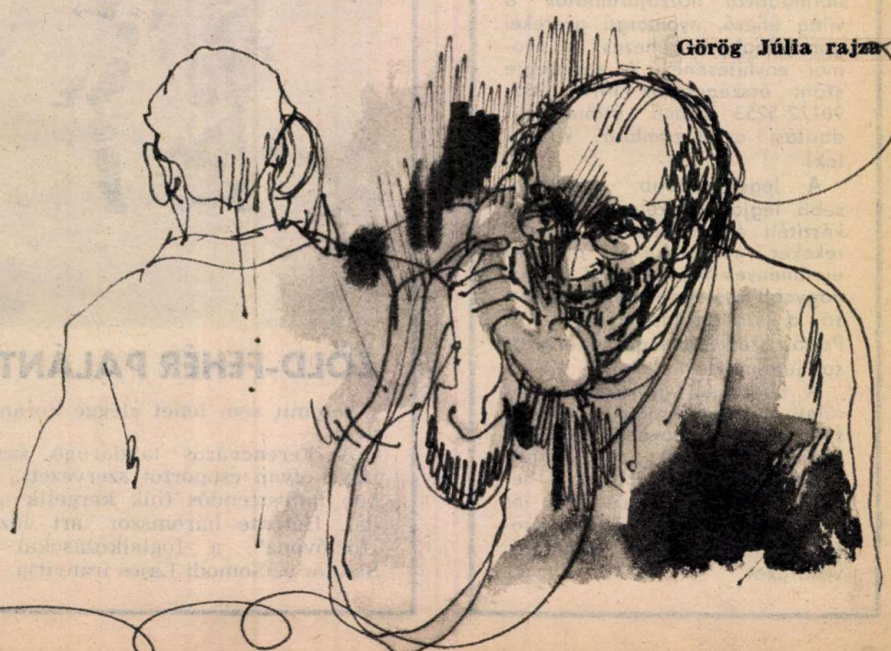

Görög Júlia rajza

ZSIBONGÓ

GYERMEKEK A GYERMEKEKÉRT

A világon 600 millió gyerek éhezik. Negyvenezer gyerek hal éhen naponta, annyi, mint például Szentes lakossága.

A magyar gyerekek is érzik, hogy valamit tenniük kell ezekért a gyerekekért. Ezt a tenniakarást formálta folyamatos tevékenységgé a CIMEA és a Magyar Úttörők Országos Szövetsége, amikor elindította „Gyermekek a gyermekekért" akcióját.

Ti ezúttal azzal segíthettek, ha a magatok készítette karácsonyi ajándékokat a Skála áruházak előtt árusítjátok december elsejétől hétvégeken, a karácsonyi vásár során. Budapesten a Skála Budapest Szövetkezeti Nagyáruház, a Skála-Metró és a Skála-Prizma áruházak előtt biztosan kelendők lesznek az őrsök, úttörőházi szakkörök, az egyes gyerekek által készített karácsonyi díszek, edényfogók, bábok, kerámia tárgyak, babaruhák, kézimunkák, makramék, bőrből készült tárgyak, szóval minden, amit leleménnyel és ügyességgel meg tudtok csinálni.

Szeretnénk, ha a bevétel kétharmadával hozzájárulnátok a világ éhező, nyomorgó gyerekei gondjainak, az éhezés és nyomor enyhítéséhez. A segítségre szánt összeget az MNB 235-90172-5253 számú úttörő-szolidaritási csekkszámlára küldjétek!

A legsikerültebb, legötletesebb, legjobban kelendő tárgyak készítőit és mindazokat a gyerekeket, közösségeket, amelyek eredményes munkájukkal a legnagyobb összeggel járulnak hozzá a szolidaritási alaphoz, a Pajtás szerkesztősége táborozással jutalmazza.

A budapesti gyerekek a kerületi úttörőelnökségeken kapnak segítséget a továbbiakhoz, a vidéki gyerekeket pedig kérjük, vegyék fel a kapcsolatot a helyi Skála áruház vezetőivel, és budapesti mintára ők is próbálják megszervezni karácsonyi vásárukat.

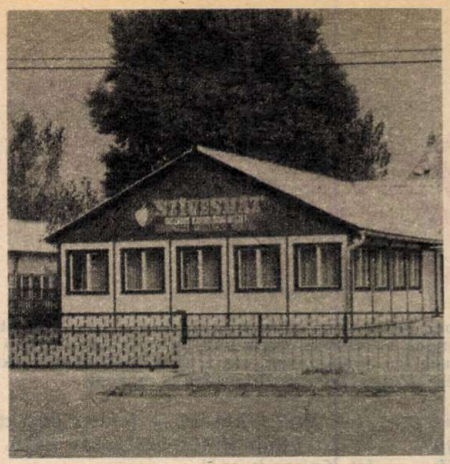

SZÍVESHÁZ

Ezen a néven kínálja új lehetőségét az Országos Kardiológiai Intézet szívprogramja. A házban SZÍVES-en fogadnak minden gyereket, aki egészséges kúrával kívánja csökkenteni súlyát. Az ingyenes tanácsadás mellett a testsúlycsökkentő kurzusok gyakorlati segítséget adnak a nem megterhelő, tartós eredményű testsúly-csökkentő programokhoz, s szakemberek irányítják az otthoni kúrát. **A SZÍVESHÁZ címe: Budapest, Kasáló u. 45. 1173. Telefon: 586-986.**

ZÖLD-FEHÉR PALÁNTÁK

Semmit sem lehet eléggé korán kezdeni.

A Ferencváros labdarúgó szakosztálya olyan csoportot szervezett, melyben hatesztendős fiúk kergetik a labdát. Hetente háromszor tart edzést a „focióvoda", a foglalkozásokat Serli Sándor és Somodi Lajos irányítja.

A HÉT KÉPRIPORTJA

Kétnapos, gazdag program keretében mutatták be hazánk honvédelmi tudósítóinak Borsod-Abaúj-Zemplén megye MHSZ-életét. A résztvevők az elméleti kérdések mellett a gyakorlatban is megismerkedhettek a modellezők, autósok, motorosok munkájával.

A PAJTÁS TELEXE

Ortutay Gyuláról, a kiváló néprajztudósról, politikusról, tudományszervezőről diákotthont neveztek el Szegeden. Az intézményt 1977-ben hozták létre a Csongrád megyei tanyákon és falvakban élő tehetséges gyerekek elhelyezésére. ● Az osztrák Peter Schneeweis hat négyzetméteres, színes freskót készített ajándékba az új orfűi általános iskola homlokzatára. ● Tejcukormentes, magas biológiai értékű csemegék gyártására készül a Veszprém megyei Tejipari Vállalat. ● Pécsi levéltárosok megtalálták az eddig ismert legrégibb baranyai jobbágylevelet, amely 1661-ben íródott Sombereken. Címzettje a veszprémi várkapitány. ● Kölyökvár az Almássy téren" címmel színes eseménysorozat indul a Szabadidőközpontban.

NOBEL-BÉKEDÍJ

A Nobel-békedíjat az idén az Orvosmozgalom a Nukleáris Háború Megelőzéséért nevet viselő nemzetközi szervezetnek ítélték oda. A szervezetet 1980-ban alapította Bernard Lown professzor és Jevgenyij Csazov akadémikus.

NAPTÁR

Harminckilenc esztendővel ezelőtt, 1946. november 10-én tartotta első kongresszusát a magyar úttörőmozgalom. A tanácskozás középpontjában az őrsök formájának megteremtése, és az őrsök jövendőbeli munkája, annak sajátos jellege állt. A kongresszuson részt vevő kétszázötven budapesti és harminc vidéki küldött megállapodott abban is, hogy szorgalmas szervezőmunkával igyekszik szélesíteni a mozgalom tagjainak körét.

MI LEGYEK?

A kérdés megválaszolásához ad segítséget a televízió november 12-én kezdődött sorozata, amelynek következő adása december 10-én, 1986. január 9-én és 23-án lesz. A „Mi legyek?" műsora bemutatja a középfokú iskolák, a kollégiumok életét, sőt elmondja azt is, hogyan kell pontosan kitölteni a jelentkezési lapot. A pályaválasztással kapcsolatos közérdekű kérdéseitekre, melyeket levélben kell a szerkesztőkhöz továbbítanotok (Magyar Televízió, Budapest, 1810 — Mi legyek?), szívesen válaszolnak az adásban szereplő szakértők.

ÉG ÉS FÖLD KÖZÖTT

Ez a mutatvány nem önmagáért való virtuskodás. Bemutatót tart a BM Forradalmi Rendőri Ezredének speciális csoportja.

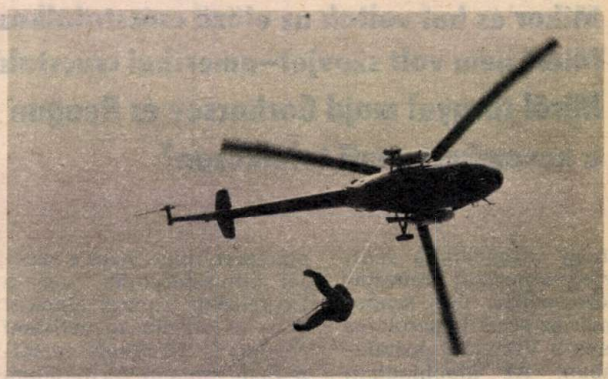

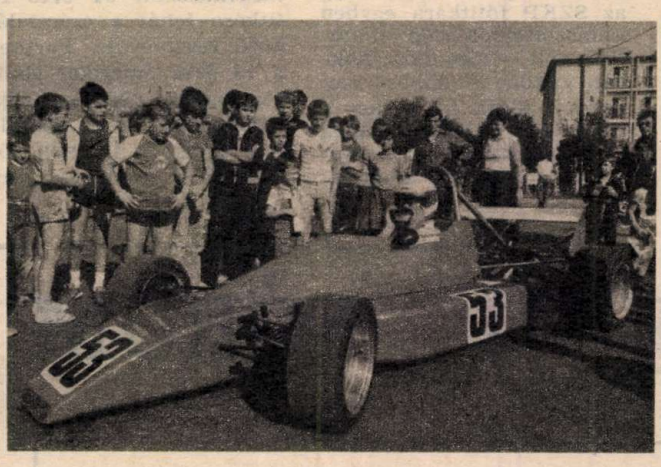

SZÉP VONALÚ „FORMULA"

Száz lóerős motor hajtja Stiller Zoltánnak, a székesfehérvári Ikarus versenyzőjének Formula Eastern „gépét". Bárhol is jelenjen meg az autó, mindig sok csodálója akad.

A PÁLYA LEGELEJÉN

Ezek még csak az ismerkedés pillanatai, de lehet, hogy néhány esztendő múlva a szőke fiú már hivatását tekintve is a rend szigorú őre lesz.

„ADÁSHIBA"

A fiú a rádió mikrofonja előtt nyilatkozik.

Már ez is zavar: nem beszél, nem társalog, nem hangsúlyoz. Nyilatkozik. Ráadásul azt mondja: egyén. Mármint, hogy „az egyén belép a táborba". Dühös döbbenettel hallgatom, s kiabálnék vissza: csak ezt ne!

Legyen akkor inkább csávó, fickó, haver, ürge. Ezeknek a szavaknak legalább van egyéniségük. Az egyénnel éppenséggel az a bajom, hogy — egyénietlen.

(Major)

ZSIBONGÓ

KILÁTÁSOK A „CSÚCSRÓL”

- **Miért az SZKP főtitkára találkozik az amerikai elnökkel?**
- **Miért látogatott Gorbacsov előbb Párizsba?**
- **Miért éppen Genf a szovjet–amerikai találkozó színhelye?**
- **Mikor és hol voltak az előző csúcstalálkozók?**
- **Miért nem volt szovjet–amerikai csúcstalálkozó 1979 óta?**
- **Miről tárgyal majd Gorbacsov és Reagan a novemberi genfi találkozón?**

„A HÁROM NAGY”: CHURCHILL, TRUMAN ÉS SZTÁLIN A POTSDAMI KONFERENCIA EGYIK SZÜNETÉBEN

Ahogy közeledik a genfi szovjet—amerikai csúcstalálkozó napja, úgy szaporodnak az ezzel kapcsolatos levelek a Világlátó postaládájában. Az alábbiakban igyekeztem külön-külön válaszolni néhány jellegzetes, visszatérő kérdésre olyan sorrendbe állítva őket, hogy — mint egy „beszélgetésben” — egy kicsit körül is járjuk e nagy fontosságú találkozók témakörét.

— Miért az SZKP főtitkára találkozik az amerikai elnökkel, miért nem a szovjet miniszterelnök, vagy a Legfelsőbb Tanács elnöke?

— A két ország politikai rendszere nemcsak tartalmában, hanem formájában is eltérő. A Szovjetunióban is akadt példa arra, hogy az SZKP főtitkára egyben miniszterelnök vagy államfő is volt — más időszakokban viszont különböző személyek töltik be ezeket a posztokat; például jelenleg is. A csúcstalálkozók alapgondolata az, hogy a két ország politikájának meghatározó személyiségei tárgyaljanak. A szovjet társadalom vezető ereje a Szovjetunió Kommunista Pártja, a párt központi bizottságának idén márciusban megválasztott 54 éves főtitkára tehát a csúcstalálkozó résztvevője. Partnere a 73 éves amerikai elnök, aki, miután 1983-ban újjáválasztották, most második (az Egyesült Államok törvényeinek értelmében utolsó), négyéves megbízatásának közepén jár.

— Miért látogatott Gorbacsov előbb Párizsba?

— A szovjet—amerikai viszony kiemelt fontossága sem feledtetheti, hogy más országok is nagy szerepet töltenek be a nemzetközi kapcsolatokban. Ahogy Gorbacsov fogalmazott: a Szovjetunió nemcsak a szovjet—amerikai kapcsolatok prizmáján át nézi a világot. A szovjet—francia kapcsolatoknak hosszú hagyománya van, és az űrfegyverkezés kérdésében Párizs álláspontja közel áll Moszkváéhoz. A vizit alkalmat nyújtott a szovjet leszerelési javaslatok ismertetésére, és ha úgy tetszik, előkészület is volt a novemberi csúcsra.

— Miért éppen Genf a szovjet—amerikai találkozó színhelye?

— Itt, a Genfi-tó partján volt a két világháború között a Népszövetség székhelye, s azóta is számos nemzetközi intézménynek ad otthont a semleges Svájc e szép városa. A nagy diplomáciai találkozók megszervezésében Genfnek sok évtizedes tapasztalata van, megfelelő apparátus áll itt a diplomaták és a sajtó rendelkezésére. Politikailag éppen semlegessége szólt mellette a szovjet—amerikai viszony legutóbbi feszült évei után.

— Mikor és hol voltak az előző csúcstalálkozók?

— A teljes lista meglehetősen hosszú lenne, de arra

VILÁGLÁTÓ FÓRUM

Kérdésem:

Nevem: .....

Címem: .....

Életkorom: .....

JALTA, 1945 FEBRUÁRJA: CHURCHILL, ROOSEVELT, SZTÁLIN

LEONYID BREZSNYEV ÉS JIMMY CARTER BÉCSBEN, 1979-BEN, A SALT–II. ALÁÍRÁSAKOR

MIHAIL GORBACSOV, AZ SZKP FŐTITKÁRA ÉS FRANCOIS MITTERRAND ÁLLAMFŐ 1985. OKTÓBER 4-ÉN AZ ELYSÉE PALOTÁBAN, PÁRIZSBAN

érdemes emlékeztetni, hogy az Egyesült Államok jó másfél évtizeden keresztül tudomásul sem akarta venni a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmét, s csak 1933-ban vette fel a diplomáciai kapcsolatot a Szovjetunióval. A két ország (és Anglia) vezetői a második világháború idején találkoztak először személyesen egymással, mint szövetségesek. Az első színhely Teheránban volt 1943-ban, majd 1945-ben Jalta és Potsdam következett. A résztvevők: Sztálin, Roosevelt, Churchill, majd Truman és Attlee. Ez az együttműködés azonban a fasizmus fölött aratott győzelem után felbomlott, megkezdődött a „hidegháború" néven ismert korszak. Csak 1955-ben, Genfben került sor új csúcstalálkozóra (ekkor négyesben, a franciákat is bevonva). A szovjet és az amerikai vezetők közötti első kétoldalú megbeszélésre Hruscsov 1959. évi amerikai látogatása nyújtott módot. Leonyid Brezsnyev szovjet földön és az Egyesült Államokban is tárgyalt több amerikai elnökkel. E találkozók hozzájárultak a feszültség csökkenéséhez, a fegyverkorlátozási egyezmények kidolgozásához. A legutolsó szovjet—amerikai csúcstalálkozóra Leonyid Brezsnyev és Jimmy Carter között került sor 1979-ben, Bécsben. Ekkor írták alá a SALT—II. néven ismert fegyverkorlátozási egyezményt.

— Mi a hatéves „szünet" magyarázata?

— Nem egy okról van szó, hanem többről is. Mint arról legutóbb is írtam, a fegyverkezésben érdekelt amerikai üzleti és politikai körök már a SALT—II. ellen is kampányt indítottak. Ronald Reagannel az amerikai vezetésnek az a csoportja került a Fehér Házba, amely elhatározta, hogy az erőviszonyokat katonai téren az Egyesült Államok javára kell módosítani. Azzal érveltek, hogy az előző esztendőkben a Szovjetunió fölényre tett szert. Ez persze ellentmond annak, hogy a SALT—II. fegyverkorlátozási egyezményről előzőleg az azt aláíró amerikai elnök is megállapította, hogy egészében az erők egyensúlyát rögzíti. Szovjet részről leszögezték: ezt az egyensúlyt mindenképpen fenn fogják tartani, ez a szocialista országok biztonságának, a nemzetközi béke megőrzésének legfőbb biztosítéka. Washington ugyanakkor propagandahadjáratot is indított. Ismeretes Reagan kijelentése, miszerint a Szovjetunió „a gonosz birodalma". Ez természetesen szintén nem kedvezett a személyes találkozóknak. Emberi tényezők is közrejátszottak. Tudjuk, hogy Jurij Andropov, majd Konsztantyin Csernyenko csak rövid ideig irányíthatta a Szovjetunió Kommunista Pártját. Most viszont az amerikai elnököt sürgeti az idő, ha nem akar az utóbbi idők egyetlen olyan washingtoni vezetőjeként bevonulni a történelembe, aki elkerülte a találkozást, a komoly tárgyalást szovjet partnereivel.

— Miről lesz szó a genfi csúcstalálkozón?

— A legfontosabb a fegyverkorlátozás, amelyről különben március óta Genfben új tárgyalássorozat folyik a két ország küldöttségei között. A világpolitikának emellett számos olyan megoldatlan kérdése van, amelyben új konfliktusok elkerülése végett is szükséges az álláspontok összevetése. Szó lesz a kétoldalú kapcsolatokról is, amelyek ma nagyon hűvösek és szűkösek.

— Milyen eredményre lehet számítani?

— Egymás álláspontjának jobb megismerése, kifejtése, önmagában is fontos, de a hatéves kimaradás után a szovjet, az amerikai és a világközvélemény is többet remél ennél. Mihail Gorbacsov azonban őszintén elmondta a közelmúltban: amikor kitűzték a találkozót, derűlátóbban tekintettek elébe, mint később, amikor kirajzolódtak az amerikai tárgyalási pozíciók. Azóta viszont a döntő fegyverkorlátozási témában ismét lehetőséget nyitott az előrelépésre a Szovjetunió új javaslata, amelyet a genfi tárgyalásokon terjesztett elő. Ennek vezérgondolatait Mihail Gorbacsov ismertette októberi párizsi látogatásán.

A fő akadálynak az tűnik, hogy Washington ragaszkodik űrfegyverkezési terveihez. Amennyiben viszont sikerülne előrelépni a leszerelés dolgában, az a szovjet—amerikai viszony más területeire, a nemzetközi helyzet egészére is kedvezően hatna.

Baracs Dénes

Az ELTE főépülete a század végén, amikor Eötvös Loránd volt a rektor

A szellem nagy műhelyei

AHOL A TUDÁS TEREM

„A tudós hazája széles e világ, szoktuk mondani; de ne feledjük soha, hogy Magyarország is ehhez a világhoz tartozik. Ne ámítsuk magunkat azzal, hogy most már van két egyetemünk, van műegyetemünk, van akadémiánk, tehát már eleget tettünk a tudomány meghonosítására. Ha azt akarjuk, hogy a tudomány itt ne csak tartózkodási helyet, hanem igazi otthont is találjon, melyben ereje szabadon fejlődve és erősödve a nemzet erejével szétválaszthatatlanul összeforrjon, akkor még nagy, az eddigieket felülmúló áldozatokat kell hoznunk."

Eötvös Loránd (1891.)

Szinte pontosan háromszázötven éve, 1635. november 13-án, kedden volt annak a napja, hogy legrégebben fennálló egyetemünk, a mai Eötvös Loránd Tudományegyetem elődje, a nagyszombati univerzitás megkezdte működését. Pázmány Péter esztergomi érsek, az egyetem alapítója mondott misét a Szent Miklós székesegyházban, majd átnyújtotta az alapító oklevelet és II. Ferdinánd császár megerősítő levelét az első rektornak.

Mindent a fejbe!

Azt mindenki tudja, hogy az egyetem tulajdonképpen egy iskola. Éppen olyan, mint az, ahová gyerekkorában naponta beül az ember, hogy ott tudással, vagyis a világról szóló hasznos ismeretekkel teljék meg a feje. Azaz: majdnem olyan. Mert azt is mindenki tudja, hogy az egyetemekre nem gyerekek járnak. Ahhoz, hogy valaki egyetemre mehessen, először is le kell érettségiznie, mégpedig nem is akárhogyan, hanem minél jobb eredménnyel, mert az is számít a következő állomásnál, az egyetemi felvételi vizsgán. E többszöri szigorú megméretés azt szolgálja, hogy az egyetemre már valóban csak a rátermettebbek jussanak be.

Hiszen az egyetem, ahogy az elnevezése is mutatja, a mindenséget ígéri, a tudomány összességét kínálja hallgatóinak. Legalábbis így volt ez abban az időben, amikor létrehozták az első egyetemeket, amikor egy ember, ha eléggé okos és szorgalmas volt, még

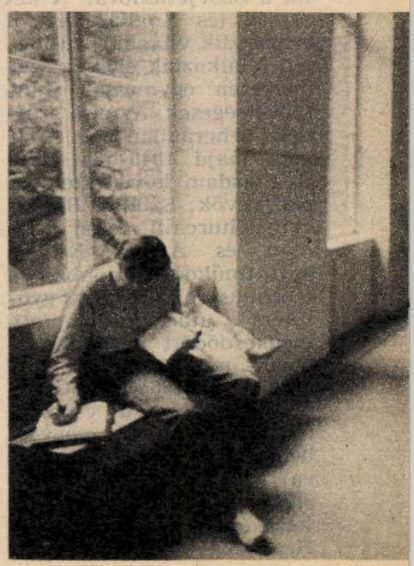

eséllyel gyürkőzhetett neki annak a feladatnak, hogy kitartó tanulással a fejébe gyűjti mind a tudományokat, az orvoslástól a filozófiáig és a teológiáig. Ma már ez lehetetlen. Persze, ki ne szeretné magát felnőttként úgy viszontlátni, hogy miközben az egyik kezével űrrepülőt tervez, a másikkal meg halhatatlan verseket ír, közben fejben még az élet nagy kérdéseit is megoldja?

Tudor, doktor, magiszter

Az egyetemek történetében, mai szerkezetében pontosan nyomon követhető a tudomány szétaprózódása, specializálódása. A nagyszombati egyetem alapításának idején az egyetemeknek szokás szerint négy karjuk volt: teológiai (azaz hittudományi), bölcsész, jogi és orvosi. E négy karon, e négy nagy tudományterületen lehetett meghatározott tanulmányi időt letöltvén, és meghatározott vizsgákat sikerrel teljesítve, különféle tudományos címeket (mint: tudor, doktor, magister stb.) megszerezni.

Ahogy fejlődött a tudomány, úgy szaporodtak az egyetemi karok, és ezek kisebb egységei, a tanszékek, az intézetek. Amelyek azután sokszor akkorára nőttek, addig feszegették az egyre szűkebb kereteket, hogy önálló intézménnyé váltak. Így vált ki a budapesti tudományegyetemből az idők során az állatorvostudományi, az orvostudományi egyetem, a műszaki egyetem, és abból megint a közgazdaságtudományi egyetem. Aki csak kívülről is látta ezeknek az épületeit egyszer, az is sejtheti, mekkorák. És az „anyaintézmény" sem zsugorodott össze, az Eötvös Loránd Tudományegyetem sem nevezhető éppenséggel kicsinek.

Délelőtt, délután

Ha megállsz a pesti Belváros szívében, a Felszabadulás téren, szinte mindegy, hogy melyik irányba indulsz el, az Eötvös Loránd Tudományegyetemre jutsz. Nem hiszed? Menj csak a Duna felé, és egyszer csak előtted a Bölcsészettudományi Kar otthona, az egykori piarista gimnázium épülete. Ugyanitt találod az Egyetemi Színpadot és az egyetemi menzát, a Bölcs Bagolyt.

A Károlyi Mihály utcának rögtön az elején az Egyetemi Könyvtárat hagyod el balfelől, az Irányi utca sarkán az Eötvös Klubra lelsz, hogy azután kisvártatva az Egyetem térre érj. Ott áll az egyetem főépülete, mely az Állam- és Jogtudományi Karnak is székhelye. Ha meg a Kossuth Lajos utcán baktatsz végig, csak rá kell kanyarodnod a Múzeum körútra, és máris ott vagy a Természettudományi Karnak a Trefort-kertben felépített épületegyüttesénél.

Ha még nem unod a barangolást, elsétálhatsz az alig néhány éve működő Tanárképző Főiskolai Karra is, de ha még mindig folytatni akarod, innen már jobb, ha buszra, villamosra szállsz, azzal viteted magad a Ménesi útra, az Eötvös Kollégiumhoz, a Budaörsi útra, a Kőrösi Csoma Sándor Kollégiumhoz, vagy a Kun Béla térhez, ahol a hajdani Ludovikán is vannak az egyetemnek intézményei.

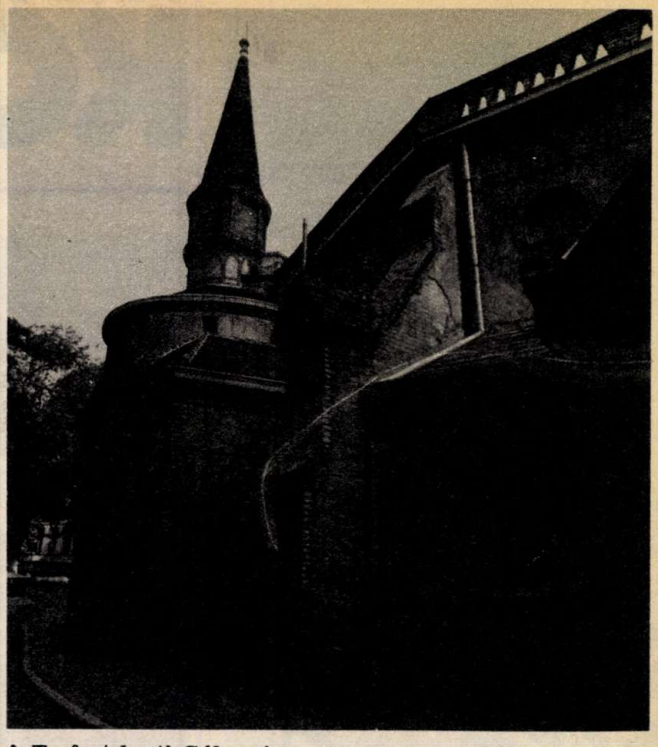

A Trefort-kerti Gólyavár

Nyolcezer hallgató jár ide. Ennyien töltik négy vagy öt éven keresztül napjaik nagy részét, délelőttjét, délutánját az előadótermekben, a szemináriumi helyiségekben (ahol kisebb csoportokban lehet elmélyülni közösen a tananyagban), a laboratóriumokban, a könyvtárban, mielőtt jogász, tanár, tudományos kutató válik belőlük. Százhatvan tanszék ezerkétszáz oktatója tanítja őket.

Gólyamese

— A dékánon ornátus volt. Mindegyikünkkel kezet fogott, és azt mondta: „egyetemi polgárrá fogadom". Így lettem hivatalosan is gólya — meséli az elsőéves egyetemista Misi. A dékán a Kar választott vezetője, az ornátus pedig az a díszköpeny, amit hagyományosan az ünnepi alkalmakkor visel. Ilyen ünnepi alkalom az évnyitón a szintén hagyományos „dékáni kézfogó". Ezzel fogadják be az új hallgatókat. Hogy miért vagyok én gólya? Ez is hagyomány: az elsőéveseket nevezik így. **N. T.**

Fotó: Karasz Lajos

Folyosói hangulat

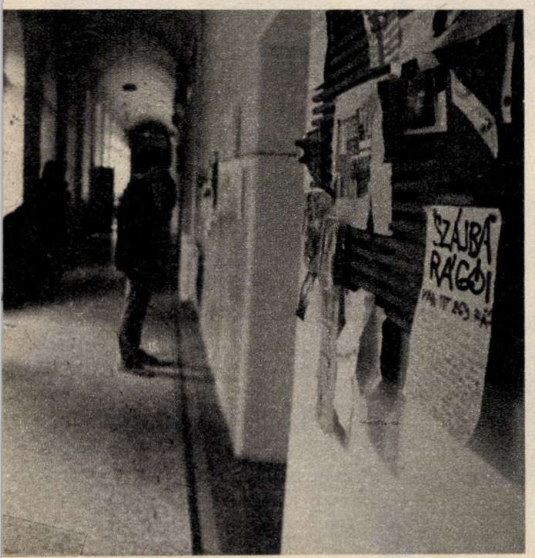

Ilyen egy előadás

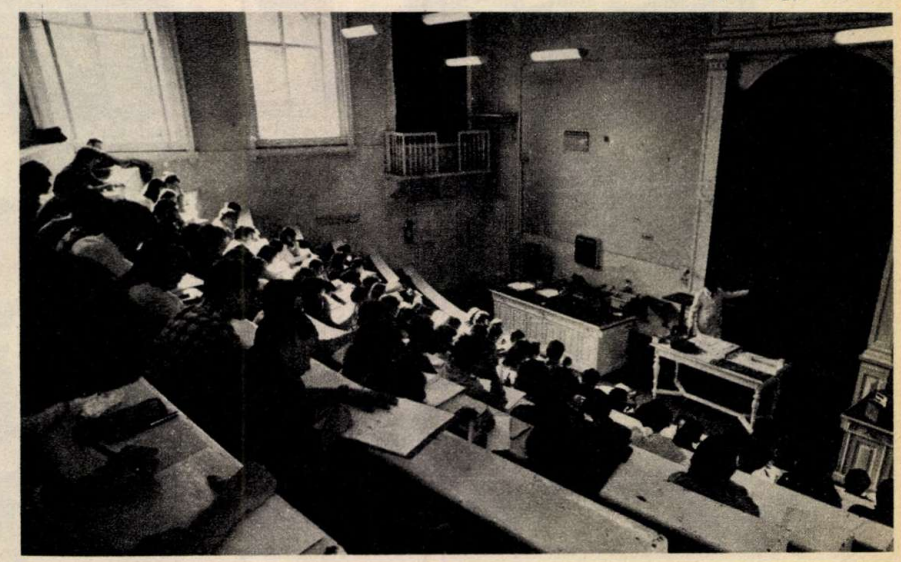

KŐBE ZÁRT

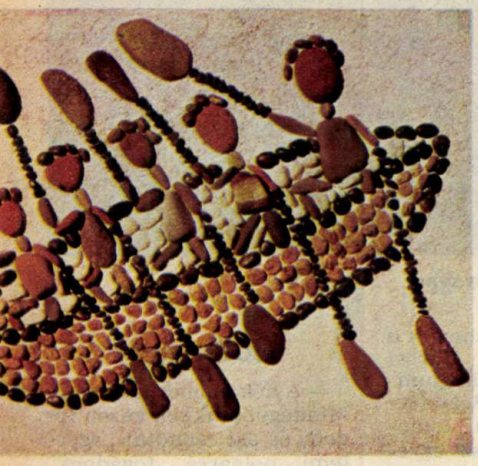

FANTÁZIA

Nem tudom, létezik-e egyáltalán olyan ember, aki — ha kezébe akad kisebb-nagyobb kavics — ne próbálna csak úgy szórakozásból valamit kirakosgatni belőle. Aztán lesöpri az egészet az asztalról, s vagy kezdi elölről, vagy el is felejti. Olyan ez, mint amikor a tengerpart homokjába egy fadarabkával, vagy éppen a lábunk ujjával rajzolgatunk valamit, amit aztán egy hullám mindörökre elsodor...

Az ember örök teremtő fantáziájának tiszavirág életű „alkotásai" ezek, s legtöbbször nem is gondolunk arra: talán érdemes lenne maradandóvá tenni, amit létrehoztunk.

A bolgár tengerpart egyik legismertebb városában, Burgaszban jutottak eszembe ezek a gondolatok, miközben Rajna Racseva festőművésznőt hallgattam, aki egyben a burgaszi gyerekek hírneves mozaikiskolájának igazgatója.

— Iskola helyett én inkább mozaikműhelyt emlegetnék, s ha legközelebb erre jár, már készen lesz saját kiállítótermünk is, hiszen van éppen elég anyagunk hozzá — mondta, s azt is hozzátette: — gyerekeink legszebb alkotásaiból már rendeztek kiállítást Párizsban, s most éppen a japánok gyönyörködhetnek bennük...

Minden kavicsért lehajolnak

Három kislány az ugrókötéllel. Mókás képű sárkány szeli a levegőt. Harcias indián feszíti az íját. Versenyző biciklisták tekerik a pedált. Cirkuszi bohóc zsonglőrködik a színes labdákkal. Itt egy papagáj, ott egy cica, amott meg egy díszes pillangó, s mindnek saját arca, szinte jelleme van...

— Igazán súlyos alkotások! — nevetett az igazgatónő, miközben nyögve emelte az asztalra a kisebb-nagyobb keretbe foglalt mozaikképeket. — Maga a kőhalmaz is nehéz, hát még a cement, amibe beleágyazzák a köveket. Az ide járó gyerekek, sőt, még a szüleik és az ismerőseik is, állandóan „lesütött" szemmel járnak, folyton a lábuk alá néznek, s minden szép színű-formájú kavicsért lehajolnak!

— Van valami speciális lelőhelyük a környéken?

— Topol és Micsurin között a szürkétől a barnáig, a zöldtől a feketéig szinte mindenféle, számunkra értékes kő megtalálható, s a tengerpart is csodás lelőhely. A behordott köveket aztán egy műhelyben megmunkálják, vagyis a célnak megfelelőre vágják, csiszolják: kerekre, oválisra, laposra, vagy éppen kocka alakúra, érdes felületűre, vagy fényesre...

— Itt a halom megmunkált kő, tehát már csak ki kell rakni és kész... — foglaltam össze, ahogyan elképzeltem.

— Hohó! Nem olyan egyszerű ez! — rázta a fejét az igazgatónő, s most ő kérdezett: — Mit gondol, hány ilyen mozaikképet csinál egy gyerek évente?

— Hatot... nyolcat... tízet... — találgattam.

A ceruzától a cementig

— A legtehetségesebbeknek esetleg sikerül évente egyet megalkotniuk! De egy nagyobb méretűre még több idő is kell, s nálunk a „nagy" méret egy méternél kezdődik... A gyerekek először rajzolgatni kezdenek, s ezek nem különböznek a világ bármelyik pontján született gyerekrajzoktól. Szabadjára engedik a fantáziájukat, s én minden skiccet megnézek, elbírálok, segítek nekik. Közösen választjuk ki azt a rajzot, amelyikből mozaik lesz majd. A rajzot aztán megfelelő méretre felnagyítják, s elkezdődik a lázas kotorászás a kövek között, hiszen a színeket és a kövek formáját maguk választják meg ..

— Képesek egy-egy hiányzó darabkára várni?

— Hát persze, hiszen tudják, hogy nagyon aprólékos művészi feladatra vállalkoztak, s csak akkor lesz szép a kép, ha minden kő a helyén van! Tessék, meg lehet nézni...

Az egyik munkaasztalhoz vezetett, amit én messziről rendetlen, lomokkal teli kupacnak láttam. Közelről azonban más volt: a papírlapra vetett skicc vonalait követve itt-ott már színes kövek csücsültek, s várták társaikat. De már felsejlett a készülő kép... egy mosolygós kislány arca!

— Ha kirakják és utána öntik ki a hézagokat cementtel, abból lesz a negatív kép. Ha pedig a még meg nem kötött cementlapra rakják, akkor pozitív kép, vagyis relief születik — magyarázta Rajna Racseva. — A cement körülbelül tíz-tizenöt napig nem köt meg, addig lehet rakosgatni rajta!

Elég egy biztató szó...

— Hány gyerekkel foglalkoznak?

— Hatvan-hetven gyerek jár ide; hetente két órát dolgoznak. Mi nem vagyunk „művésznevelde", de az a célunk, hogy a gyerekek saját látásmódja kialakuljon, s szabadon tudjanak fantáziálni, a „semmiből" megalkotni „valamit".

— Biztosan sokat számít, hogy egy festőművésznő a vezetőjük. Hogyan tudja ezt a saját művészi munkájával összeegyeztetni? Miért vállalkozott erre a feladatra?

— A férjemmel együtt jöttünk 1966-ban Burgaszba, s azóta foglalkozunk mindketten gyerekekkel. A férjem volt az első, aki rajztanárként felrúgta a „hagyományokat", és új módszert próbált ki a vizuális nevelésben: a megszokott iskolai csendéletek és mértani idomok rajzoltatása helyett hagyta a tanítványait a maguk módján és a maguk fantáziája szerint alkotni. Ma már ez Bulgária-szerte elterjedt módszer lett, s a férjem, aki most a tanárképző főiskolán tanít, fiataloknak vezet festőklubot... Én is rendszeresen festek, önálló kiállításaim vannak, s bár elég kevés időm jut saját képeimre, a gyerekek esztétikai nevelését mindennél fontosabbnak tartom.

— Van valami speciális oka annak, hogy éppen Burgaszban jött létre és virágzik ez a nemzetközi hírnévnek örvendő mozaikműhely?

— Nincs ebben semmi titokzatos, csak éppen annyi, hogy Burgasz megyében tesznek talán a legtöbbet a bolgár gyerekművészetért! Nem azért, mintha itt több tehetséges gyerek volna, mint másutt, hanem azért, mert itt ezt a felnőttek is megbecsülik. A rajzoló, festegető, formázó, mozaikot készítő, vagy más művészeti ágat próbálgató gyerekek legtöbbször maguk sem tudják, milyen nagyszerűt képesek alkotni. Meg kell mondani nekik! S legtöbbjüknek elég egy-egy biztató szó...

Somos Ágnes

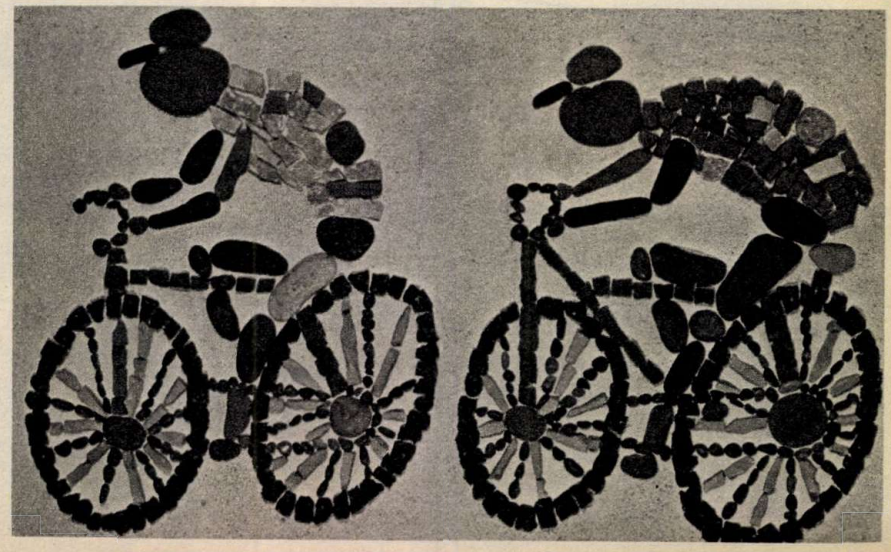

MONASTIR. Szamárháton járni praktikus: nem fogyasztja a benzint, viszonylag balesetmentes, és két „csomagtartót" is elbír . . .

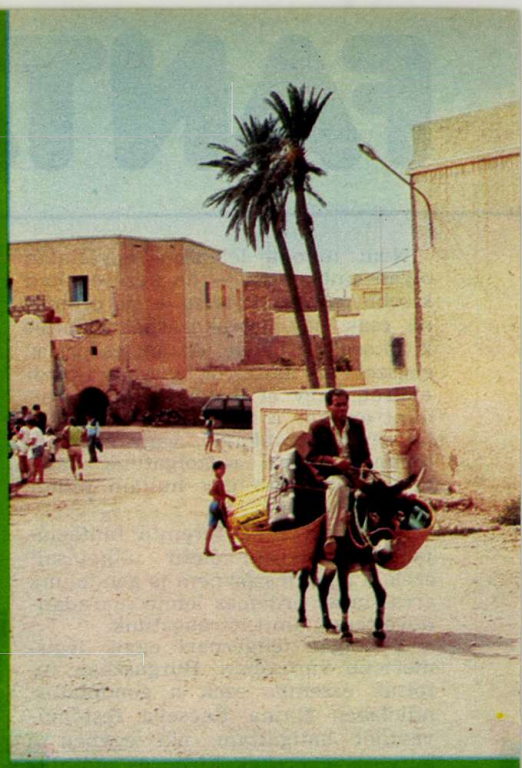

KÁRTHAGÓ. A világ egyik legrégibb városának pusztulásáról sokat hallottunk, de arról már kevesebbet, hogy alapítói milyen furfanggal nyerték el az őslakóktól. Csak annyi földet kértek, amennyit egy ökör bőrével be lehet takarni. De az ökörbőrt vékony csíkokra szabdalták és azzal bekerítve kanyarították ki a városnak elegendő helyet

HAMMAMET. A bódító illatú jázminvirágból tölcsér formájú csokrot csinálnak. Amelyik fülük mellé tűzik a férfiak, abból látszik: nősek-e? . . .

NABEUL. A bazár nyüzsgő-kavargó forgatagában háborítatlanul dolgozik — az utcán — a rézműves-inas. A szakma apáról fiúra száll

KAIROUAN. Berber asszonyság a Barbier-mecsetben, amely arról kapta nevét, hogy alapítója megőrizte Mohamed próféta szakállának három szálát!

TOZEUR. Mint a taxiállomáson, úgy vár utasára a „sivatag hajója"... De csak az menjen tevegelni, aki nem hajlamos a tengeribetegségre!

Szahara és rózsa? Sivatag és virág? Ezek a fogalmak – első hallásra – legalább olyan messze vannak egymástól, mint Magyarország és az észak-afrikai Tunézia. A kopár és forró, de sejtelmes Szahara azonban mégis „terem rózsát". Itt találhatók azok a semmihez sem hasonlítható, kristályosodott homokképződmények, amelyek a megtévesztésig olyanok, mintha megkövesedett rózsák halmai lennének... Íme, átnyújtok belőlük egy csokrot, s hozzátesszem azokat az egzotikus pillanatképeket, amelyeket Express-csoportunk tunéziai barangolása során készítettem Karthágó romjaitól a Szahara homoktengeréig...

Kép és szöveg: Somos Ágnes

SZAHARAI RÓZSÁK

A Szahara szélén, a „pulton" rengeteg sivatagi rózsa, de körülöttünk semmi. Csak homok, homok, homok...

KEDVES ISMERŐS

AKINEK EGY ORSZÁG A BARÁTJA

Készültem erre a riportra. Előtanulmányként megkérdeztem néhány ismerőst, mi a véleményük Antal Imréről? Mosolyogtak. Ki röviden, ki körülményesen fejtette ki véleményét, de a lényeg ugyanaz volt; szeretik, mert közvetlen, mert árad belőle a derű, mert nem veszi komolyan magát, mert úgy tud csevegni egy egész országgal, mintha legjobb barátai körében üldögélne, mert olyan természetes, hogy az már szinte nem is természetes.

Ha azt kérdezem, hogy ki is ez az Antal Imre, mi a foglalkozása, megáll a szó a levegőben, s tétován megrebben a váll. Mert hát ugye, nem riporter, illetve nemcsak az. És nem is műsorvezető, illetve nemcsak az, és nem is „showman", pontosabban nemcsak az. Mozgásköre behatárolhatatlan. Hagyjuk hát a találgatásokat, fogadjuk el annak a levélnek a meghatározását, amelyet Antal Imre kapott, s amelyet így címeztek meg: Antal Imrének, a televízió mindenesének. Ehhez aztán még hozzátehetjük azt a napjainkban divatos elnevezést, hogy televíziós személyiség.

Beszélgetésünk alkalmával meg is kérdeztem tőle: találónak érzi-e munkája megjelölésére ezt a fogalmat?

— Nem tudok helyette jobbat, így hát elfogadom, azon persze vitatkoznék, hogy munkának nevezzem-e, amit csinálok. Én ugyanis nem érzem annak. Végtére is egy vidám, nagy traccspartiban veszek részt, beszélgetek, humorizálok, ha eszembe jut valami jó vicc, hát elmondom... Munka ez?

— Való igaz: egy cseppet sem veszi komolyan magát.

— Őszintén mondom, nehezemre esne. Az élet így szép, ha mindig átverekedjük magunkat a napsütötte oldalra, ha jottányit sem engedünk az optimizmusunkból. Ez nem jelenti azt, hogy nem látom meg a sötét dolgokat, hogy nem veszem észre a fonák helyzeteket, ám könnyet nem ejtek miattuk. Inkább egy kis vidám szurkapiszkával meglazítom alattuk a talajt.

— Mondana egy példát valamely megpiszkált fonákságra?

— Itt volt például a szépségverseny, amit próbáltam derűs vigyorral elfogadni, mégis nagyon kínosan éreztem magam. El is mondtam aggályaimat a rádióban és bevallom, nem arattam vele osztatlan sikert. A véleményem mégis az, hogy szörnyű dolog, amikor a nők felsorakoznak, mintha nem is emberek, hanem színes bazári áruk lennének, akiket a zsűri szigorúan le- vagy felpontoz. Az volt az érzésem, hogy ez pokolian megalázó, és az sem menti a helyzetet, hogy maguk a résztvevők nem így fogták fel a dolgot. Egyik kolléga a szemembe vágta, hogy akkor minek vállaltam el ennek az általam hülyeségnek tartott rendezvénynek a közvetítését? A válaszom nagyon száraz volt; megfizettek érte. Ha én nem teszem, megteszi más. Nem mindegy?

— Honnan ez a rendíthetetlen derű?

— Családi hagyomány! Szüleim kis keresetű pedagógusok voltak, akik a legtragikusabb helyzetben is találtak okot a nevetésre. Nálunk az április elseje volt az év legizgalmasabb ünnepe, mi akkor is tudtunk vicceket mesélni egymásnak, amikor a háború elzúgott a fejünk fölött, és ott üldögéltünk pár marék szalmán, kifosztott lakásunk közepén. Egyszer valaki bementette hozzánk a zongoráját, s jó ideig ez volt az egyetlen bútorunk. Sem apám, sem anyám nem gondolta, hogy ettől megmozdul valami bennem, s olyasmire vetemedek, hogy egy úri házból elloppjak egy kottát. Elég jó szerzőt találtam, csak ügyetlenül húztam ki a füzetet, mert a Mozart-szonátának csak az első és az utolsó lapja préselődött az ujjaim közé. A közepe ott maradt a helyén. Sebaj, én ezt az első és utolsó lapot betanultam, s ezt játszottam folyton-folyvást a gimnáziumi klubdélutánokon, ahol mi pattanásos kamaszok lelkesen tettük-vettük magunkat a viháncoló kislányok gyűrűjében.

— Akkoriban jegyezte el magát a komoly zenével?

— Biztosan, bár nem volt ez valami nagyszabású elhatározás. Ugyanis orvosnak készültem, egészen pontosan agysebésznek. Ne kérdezze, hogy miért pont annak, mert nem tudom.

— Mi döntötte el a dolgot?

— Egyszer beállított hozzánk — Hódmezővásárhelyen laktunk — egy szegedi konzervatóriumi tanár, és kijelentette apámnak, hogy meg akarja ismerni a fiát. Szeretné, ha zongoráznék neki. Apám nehezen fogta fel a dolgot, mert nem tudott róla, hogy én — ha csak tehetem — lelkesen verem a billentyűket. Nahát, miután meghallgatott a tanár, ellentmondást nem tűrően döntött a sorsom felől. Zongoraművész lettem és boldogan utaztam a világban. Arról persze nem volt szó, hogy felöltöttem volna magamra a komoly zene szigorú apostoli palástját. A humoromat mindenkor megőriztem, és szívesen csevegtem, tréfálkoztam, meséltem, locsogtam, mert mindig akadt társaság, amelyik vette a lapot. A hatvanas években alakult meg a fiatal művészek klubja, ahova meghívtak alapító tagnak. Nahát, ott tűnt fel Békés Józsefnek az én mesélő kedvem, derűs fecsegési hajlamom, s egy ízben meghívott a televízióba műsort vezetni. Előre megírt összekötőszöveget kaptam, s mielőtt pánikba estem volna tőle, sürgősen megbeszéltem magammal, hogy én ebbe nem bukhatok bele, mivel nem ez a foglalkozásom. Ez használt. A műsor után lelkesen közölték velem, hogy fel vagyok fedezve. Egy ideig tüsténkedtem is a Halló fiúk, halló lányok! sorozatban. Aztán egy időre abbamaradt televíziós pályafutásom, amit mindaddig nem vettem komolyan, amíg hetvenben el nem kezdődött három ujjam titokzatos betegsége, ami lehetetlenné tette további zongoraművészi ügyködésemet. A Filharmónia azonnal boldogan ki is rúgott — mivel már régen nem nézték jó szemmel, s egy kicsit megbocsáthatatlannak tartották a képernyőn megnyilvánuló komolytalanságaimat.

— Derékba tört tehát a zongoraművészi karrier. Sokan beleroppantak volna, Antal Imre viszont megtalálta azt az utat, ami egy másfajta és sokkal szélesebb körű népszerűséghez vezetett.

— Szerencsém volt. A televízióban akkor alakult meg az önálló Zenei Főosztály, ahol Fellegi Tamás jóvoltából 1972 óta dolgozom.

— Jól érzi magát a televízióban?

— Persze, örülök neki, hogy egy egész országgal építhetek ki baráti kapcsolatot. Boldogan játszom, mert életelemem a vidámság. Fantasztikusan sokat tudunk röhögni például Kudlik Julival, ha megadatik nekünk a bohóckodás szent őrülete. Most csinálunk egy műsort, amelyben önfeledten táncolunk. Juli hatytyúként verdes körülöttem, én meg félrecsapott kis koronával a fejemen „átvonulok kishercegbe". Hát kell ennél több?

— Sohasem tart attól, hogy „komoly körökben" éretlennek, komolytalannak hiszik?

— Egyáltalán nem. Higgyen bár nagyképűnek, én érvényesnek tartom magamra a mondást: „nem mindegy, hogy az okos ember hülyéskedik, vagy a hülye okoskodik".

Magyar Katalin
Fotó: Szalay Béla

PAJTÁS
ANTAL
IMRE

A MAHART HAJÓJAVÍTÓ LEÁNYVÁLLALATA

SZAKMUNKÁSTANULÓ-FELVÉTELT HIRDET A KÖVETKEZŐ SZAKMÁKRA: SZERKEZETLAKATOS (HAJÓÉPÍTŐ), HEGESZTŐ, CSŐHÁLÓZAT-SZERELŐ, ÁCS, ASZTALOS, VILLANYSZERELŐ FESTŐ-MÁZOLÓ, GÉPLAKATOS (MOTORSZERELŐ), ESZTERGÁLYOS.

Juttatások:

— munkaruha, kedvezményes étkezés;
— kollégiumi elhelyezés;
— a III. évben teljesítmény- (szakmunkás) bérezés;
— társadalmi tanulmányi ösztöndíj;
— szerződés esetén állandó kedvezményes vasúti igazolvány.

Üzemeink vannak:
Budapesten, Dunaharasztin, Szegeden.

Jelentkezni lehet:
a vállalat személyzeti és oktatási osztályán,
Budapest, Pf. 97. — 1325.
vagy Budapest, IV., Népsziget,
telefon: 697-777 és
szegedi üzemünkben:
Szeged—Tápé — 6753.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK az 1986/87-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra:

hegesztő, marós, esztergályos, vas- és fémszerkezet-lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, villamosgép-szerelő, vegyipari- és élelmiszeripari gépszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, autóvillamossági szerelő, elektroműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló-tapétázó, vegyianyaggyártó, irányítástechnikai műszerész (csak érettségizettek részére), autószerelő (budapestiek részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók, a tanulmányi ösztöndíjon felül havi **200 Ft kiegészítést kapnak.**

A tanulókkal társadalmi ösztöndíj-szerződést kötünk, melynek összege 300—1000 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-áig. tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően.

A gyakorlati oktatás idején a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát; nyereségrészesedést kapnak.

A vállalati törzsgárdatagságnál a tanulóéveket beszámítjuk.

A szakmunkásvizsga letétele után, a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Várjuk az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a **BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti- és oktatási osztályán (Budapest, IX., Kén u. 5. — 1097. Telefon: 277-275).**

FIGYELEM!

Az 1986/87-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő szakmára** beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; 200 Ft kiemelt szakmapótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft.

Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft, II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tól 800—900 Ft.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4500—7500 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk!

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől csütörtökig, 8—15 óráig, a személyzeti osztályon.
PATEX Angyalföldi Szövőgyár, Budapest XIII., Fáy u. 81—83. — 1135.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest, Pf. 391. — 1394.

HIRDETÉS

HOGYAN ÉPÜLT FEL EURÓPA?

2. A BAZILIKÁK KORA

A római birodalom bukása, a rend felbomlása és az örökös külső támadások veszélye elbizonytalanította és félelembe taszította az embert, s akit félelem fojtogat, az kétségbeesve keres menedéket. Igen ám, de hol? Itt, a Földön, ahol annyi a bánat, az öldöklés, a szenvedés? Különösen a kiszolgáltatott, szegény néprétegek között terjedt el az Isten előtti egyenlőséget hirdető keresztény hit, ami a IV. század elejéig üldözött vallás volt, mígnem nagy Constantinus megengedte szabad gyakorlását. Mi több, ő maga szorgalmazta az első keresztény templomok építését Rómában, s a későbbi császárvárosban, Bizáncban.

Kiszorul a külvilág

Az új eszmék szolgálatára új falak épültek, melyeknek mintáját a római középületek fő típusa — a kereskedelmi és bírósági ügyek színhelye —, az úgynevezett basilica adta. A látszólagos hasonlatosság mögött azonban óriási ellentét húzódott. A görög—római építkezés külső nézőpontra szervezett, tájra nyitott, környezetre épülő volt, a keresztény templom viszont bezárkózott. Aki ide betért, az elfordult a világtól.

Az újonnan épült templomok keleti irányúak voltak. A bejárat mindig nyugatra, a szentély keletre nézett. Többségük háromhajós bazilika, sík famennyezettel, a mellékhajók fölött olykor galériával.

A kora középkor hatalmas állama, Bizánc a IV. század végén alakult, amikor Theodosius két fia megosztozott a hatalmon. A nyugatrómai birodalom rövid életű volt, a keleti viszont kiállta a népvándorlás viszontagságait, s az V. század közepén még hódító hadjáratokra is képes volt. A bizánci császárok még sokáig táplálták magukban azt a hitet, hogy a hajdani nagy római birodalom új urai. E gőgös hatalmi mámort igyekszik kifejezni az építészet is, amely egyrészt a görögök által megteremtett tökéletességre törekszik, ám a tiszta arányokat keleties ragyogású pompával ékesíti. E korban a templom voltaképpen középület, a kormány propagandájának eszköze. Bármilyen különös az összevetés, mégis azt mondhatjuk, hogy amit Rómában a színház, az amfiteátrum jelentett, azt jelentette Bizáncban a templom: az elégedetlenség, a feszítő gondok levezetését, a gondolat lebéklyózását. A templom az alattvalói fegyelem biztosítéka volt. Szentélyében egy elképzelt mindenható nevében a mindenkori császár hatalma sugárzott.

Ennek a monumentális hatalomnak első nagyszabású alkotása a Konstantinápolyban (ma Isztambul) felépült Hagia Sophia. Hosszmetszetét nézve megdöbbentő a szerkezet légies könnyedsége. A kupola félkupolákra támaszkodik, ezek harántívű dongákra, s a voltaképpeni teherhordó szerkezet rejtve marad. Csak az alaprajzból derül ki, hogy az emelkedő boltozatok súlyát négy pillér hordja. Justinianus udvari történésze a császári építkezésekről szóló munkájában azt írja: „Olyan a Hagia Sophia kupolája, mintha aranyláncon az égből függne — lebeg a tér fölött." E kissé költői megfogalmazás valóban közel jár a lényeghez.

Bizánc monumentális építészetében a formák légiesen könnyeddé finomodnak, s ez a különös szerkezet szinte megszüntet minden földhözkötöttséget. Ez a súlytalan „lebegés" váltja ki a szemlélőből a menynyei élményt, a valóságon túli remények érzetét.

A templombelsőket arany mozaikból kirakott égi alakok népesítik be, s Krisztus uralma alá rendelt mennyboltozat borul rá az egész belső térre. A templom a világmindenséget jelképezi.

Egyszerű, logikus szerkezet

A kor építészetében az alaprajzok szerint három fő típust különböztethetünk meg: a négyzetbe foglalt oktogont, a négyszögbe foglalt, bővített görög keresztet és a kilenc osztású teret. Ez utóbbi az egésztől el nem választható tagokra osztódik, s ezzel a módszerrel az utolsó kötés is elszakad, ami a középkori építészetet még az ókorhoz fűzte.

A kilenc osztású tér típusa minden bizonnyal a kupolás bazilikából alakult ki. Első emléke a konstantinápolyi Megala Ekklesia. Bizánc építészetének fejlődése ezzel le is zárult. Eredményeiben a kilenc osztású tér bizonyult a legmaradandóbbnak, a leghatásosabbnak. Ez az építészeti mód a X—XII. században szinte mindenütt meghonosodott, ahol a keresztény egyház hite hódított. Sikerének titka az egyszerű, logikus szerkezet, s az, hogy bár építése nem kívánt különösebb technikai felkészültséget, mégis képes volt arra, hogy a korabizánci templomok táguló, könnyed, lebegő terének hangulatát keltse.

Magyar Katalin

Isztambul legszebb ékessége a Hagia Sophia

FOGAS KÉRDÉSEK 1.

Mai rejtvényünkkel indul háromrészes fejtörő-sorozatunk. A megfejtéseket mindhárom kérdéscsoport megjelenése után együtt küldjétek be a Magyar Vöröskereszt Országos Vezetősége címére: Budapest V., Arany János u. 31. – 1051. A borítékra írják rá: Szervezési és Ifjúsági osztály – Fogas kérdések.

A három rész helyes megfejtést beküldői között értékes tárgyjutalmakat sorsolunk ki. A verseny három legjobbja részt vehet az Országos Kardiológiai Intézet jövő évi kalandtáborában

Mutasd meg a fogadat...

Amikor beszélgetőtársunk arcára pillantunk, óhatatlanul a szájára téved a tekintetünk. Rögtön észrevesszük, ha fogai szépek, csillogóak, katonás rendben sorakoznak, de az is azonnal feltűnik, ha a fogak ápolatlanok, sárgák, vagy össze-vissza állnak, netalán a rágcsálókhoz hasonlóan, kiállnak.

Az emberek már régen rájöttek arra, milyen fontos számukra a fogazat, és igyekeztek minden módon épségben megőrizni fogukat. A kemény tárgyak feltörésére a mindig „kéznél levő" fogak helyett szerszámokat alkalmaztak, arról is tapasztalatokat szereztek, hogy a fogak tisztán tartása lényeges dolog!

Az ókori arabok már használtak egy fogtisztító alkalmatosságot, amit swak-nak neveztek. Ez egy botocskára erősített ecsetféleség volt, amelynek szálait különböző növények gyökeréből készítették. Ez lehetett a mai fogkefe őse. A középkorban még nem ismerték a mai értelemben vett fogkezelést. Ha valakinek eltörött, kilyukadt a foga, a borbély vagy a felcser kihúzta, természetesen érzéstelenítő nélkül. A tudomány előrehaladtával egyre több ismeretet szereztünk a fogakról. Ma már tudjuk, hogy fogaink épen tartásához hozzá tartozik a rendszeres fogmosás, a helyes táplálkozás, a jó, alapos rágás, sőt a fogak rendszeres orvosi vizsgálata, kezeltetése is.

A fogmosás lényeges szerepének megértéséhez ismerkedjünk meg a fogak felépítésével, szerkezetével.

A fog külső, fényes része az úgynevezett fogzománc. Igen kemény és sok ásványi anyagot tartalmaz. Vékony rétegben borítja a fogat és szilárdsága lehetővé teszi a kemény anyagok szétzúzását is. A zománc alatt találjuk a fog legnagyobb részét alkotó, a zománcnál rugalmasabb, szívós, fehér anyagot, a dentint. Kétharmad része ásványi anyag, a többi részben fehérje, részben víz. A fog közepén, a fogbélben erek és idegek vannak kötőszövetbe ágyazva. Ezek segítségével bonyolítja le fogunk az anyagcserét, illetve közvetíti a nyomás, a hő vagy a fájdalom ingerét. A dentin és a fogzománc igen jól elszigeteli a fogideget a külvilágtól, de ha a zománc megsérül, a dentinben lyuk keletkezik és az ideg hirtelen nagy fájdalmat érzékel.

Azt az embert, aki nem ügyel fogazatára, a fog „kilyukadása" hirtelen lepi meg. Pedig ez hosszan tartó, több hónapos folyamat.

Mi lyukaszthat ki egy olyan kemény anyagot, mint a fogzománc? A szájban mindig meglevő baktériumok, melyek táplálékukat szájunkban maradt ételmaradékokból nyerik, a cukrot savakká alakítják át. Ezek olyan savak, melyek még a fogzománcot is kimarják. Igen kis mennyiségben keletkeznek, ezért pusztítanak hosszabb ideig.

Ennek megelőzésére étkezés után fogat kell mosni, és csak kevés cukrot szabad fogyasztani!

A fogzománcot még ellenállóbbá lehet tenni azáltal, hogy ásványi anyagai közé fluorvegyületet viszünk be étel, ital útján, vagy fluort tartalmazó gyógyszeres kezeléssel.

Fogaink szépségének, épségének megóvása érdekében tehát ne feledkezzünk meg a napi háromszori fogmosásról, a cukor-, csokoládéfogyasztás csökkentéséről. Együnk sok rágnivaló, rostos ételt, amelyek szintén hozzájárulnak fogaink tisztításához.

Dr. Gács Marianna, főorvos

Fele sem igaz!

Az alábbi válaszok közül egy feleiet a helyes. Melyik az?

I. MIÉRT NEVEZIK AZ ŐRLŐFOGAKAT ZÁPFOGAKNAK IS?

1. A záp szó a finn-ugor nyelvben „rágó"-t jelent, vagyis ebből ered a népies zabálni szó is. A zápfog jelentése tehát – szó szerinti fordításban – evőfog vagy rágófog.

2. A záp szó romlottat jelent. Régen a megromlott fogakra is azt mondták: megzápultak. Az elnevezés onnan ered, hogy az őrlőfogak mindig hajlamosabbak voltak a romlásra.

3. Az őrlőfogakat azért nevezzük zápfogaknak is, mert betömésük módját Záp Miller, lengyel származású amerikai fogorvos dolgozta ki mintegy 100 éve, de elvei ma is érvényesek.

II. MI A FOGLEKVÁR?

1. Foglekvárnak nevezték régen a fogakra lerakódott fogköveket, amelyek a dohányosok szájában sokszor sötétre színeződtek, s így azok olyanok voltak, mintha „lekvárosak" lennének.

2. Foglekvár a neve annak az újfajta édességnek, amellyel Angliában kísérleteznek. Az a lényege, hogy olyan édesítő szereket tartalmaz, melyeknek fogyasztása nem árt a fogaknak, sőt védőhatást akarnak vele elérni.

3. A mai fogpaszták őse volt a foglekvár. Pépes, kenőcsös anyagba kevert tisztító hatású anyagokat tartalmazott, melyek között volt jó és rossz hatású egyaránt.

Mit jelent?

13+1 közmondást, szólásmondást adunk közzé. Valamennyiben szerepel a fog. Mégis: egy sem igazán a fogakról szól! Mi a mondások értelme?

1. Beletörik a foga.
2. Fáj a foga rá.
3. Fogára való.
4. Foga van a fagynak.
5. Kimutatja a foga fehérét.
6. Nem fűlik a foga hozzá.
7. Fogához veri a garast.
8. Feni a fogát valamire.
9. Szívesen, mintha a fogát húznák.
10. Szívja a fogát.
11. Foggal-körömmel küzd.
12. Akinek a foga fáj, tartsa a nyelvét rajta.
13. Ajándék lónak ne nézd a fogát.

13+1. Foghegyről beszél.

„MEGNŐTTEK" AZ ALSÓSOK!

A minap történt ez az eset, gondoltam leírom, hogy mindenki tudjon róla:

Az az igazság, hogy a nyolcadikosok (én is az vagyok) szeretik „tenni a fejüket", az alsósok előtt. Már a tanév elejétől lehetett hallani a folyosón az efféle megjegyzéseket: — Ezek a kicsik teszik tönkre az életünket! — Merthogy ők szeretnek futkározni, visongani, s ez érthető, hiszen még a nagyobbak is szívesen szaladgálnak, játszanak. Nemrég András bá', a testnevelő tanár így szólt hozzánk: — Na, gyerünk, lányok, homokot lapátolni! Nemigen tetszett a dolog. Mindenkinek ásó, lapát vagy vödör került a kezébe, és irány a távolugró gödör! Kiderült, hogy friss homokot hoztak, és a nagyoknak kell kicserélni a régivel. Már folyt a munka, amikor az alsós napközisek elkezdtek focizni mellettünk. No, még csak ez kellett! — gondoltuk mérgesen pillogva rájuk. De hamarosan kiderült, hogy mégiscsak „ez kellett", ugyanis odajöttek mihozzánk, sorláncot alakítottak, és helyettünk hordták a homokot. Így nekünk csak lapátolni kellett. Azóta már más szemmel nézzük őket, mintha már nem zavarna bennünket annyira a hangoskodásuk.

Gábor Orsolya,
XXII. kerületi Baross Gábor telepi Általános Iskola, Budapest

NÉPÜNK BARÁTAI EMLÉKEZNEK

A budapesti Medve utcai iskola Medve őrse kiderítette, hogy a hazánk felszabadításáért folytatott drávai harcokban bolgárok is részt vettek. Köztük két író, akiknek visszaemlékező sorait Szondi Bence küldte el számunkra.

Petar Szlavinszki:

„. . . Amikor 1944. szeptember 9-én országunk a fasizmustól végleg felszabadult, a népi kormány Szófia polgármesterévé nevezett ki. Ezt követően saját kérésemre részt vettem a háborúban, a Magyarország felszabadításáért vívott harcokban. A csaták közül a legemlékezetesebb a drávaszabolcsi ütközet volt. De láttam a Buda visszafoglalásáért folytatott ádáz harcokat is, amikor szovjet bajtársaimmal gumicsónakon indultunk a túlpartra Pestről.

A szívem összeszorult, amikor láttam, hogyan menekülnek a hadműveletek falvaiból a gyerekek éhesen, vacogva a hidegtől. Fiam akkor 8-9 éves volt, így az élmény méginkább megrázott."

Sztaniszlav Szivriev:

„A második világháború magyarországi csatáiban a 44-es tundzsai ezred zászlóaljparancsnok-helyetteseként vettem részt. Emlékszem arra a tizenhárom magyarra, akik a Bakony ezredből átálltak hozzánk. Székesfehérvár környéki és baranyai parasztok voltak. Nem felejtettem el Sanyi bácsit sem, az ő lábodi házában volt bekvártélyozva ezredparancsnokunk, Sopov ezredes.

Most a budapesti Hadtörténeti Múzeum őrzi parancsnokhelyettesi egyenruhámat, amelyben megsebesültem. Az okopen liszt (Sánclevél) és az információs jelentések példányait, amelyeket a fronton adtam ki, a pisztolyomat, és egy köteg vörösgárdistákhoz írt levelet, amelyeket az előőrs halott katonáinál találtam. A harcok jó néhány epizódját megírtam, magyarul is megjelentek írásaim. Azóta többször jártam Magyarországon."

MINT ÓRIÁS PILLANGÓ

Színesebb volt az idén a csorvási Kulich Gyula Úttörőcsapat csapatnapja. Az éves program ismertetése után az ifjúgárdisták tettek esküt, majd osztályonként megbeszéltük, hogyan veszünk részt a születésnapi stafétában. Mi, nyolcadikosok, feldolgozzuk a táborozások történetét.

Mindezek után jöttek a meglepetések: rendőrök nyomozókutyákkal tartottak bemutatót. Egy Pici nevű német juhász kutya vidám csaholással köszöntött bennünket. Majd arra lettünk figyelmesek, hogy a levegőben megjelenik egy hatalmas piros pillangó. Elég furcsa lepke volt: motorhangon szólt. Egy motoros sárkányrepülő körözött a fejünk fölött! S azt is megtudtuk, hogy csapatunk egykori tagja, Rozsnyai László gépészmérnök irányította, aki az erős szél ellenére is vállalta Orosházáról a felszállást, csakhogy nekünk örömet szerezzen.

Tóth Edit és Tóth Katalin,
8. o. tanulók

A PAJTÁSBAN OLVASTUK

„Ne haragudjanak, ha levelemmel zavarom a munkát. A borítékot Peremartonban címeztem meg. Az általános iskola 7. osztályába járok, jelenleg Berhidára. Sajnos, egy kicsit megrázott Major Árvácska fogalmazása a Házak kémény nélkül című cikkben, a lap szeptember 26-i számában. Én a „csak" szót kihagytam volna, még akkor is, ha dőlt betűvel van szedve. Nem panaszképpen írom, hogy a föld sóhajtása miatt 24 tagú osztályunkból sokan máshová költöztek, csak tizenegyen maradtunk együtt."

Madár Eszter
Peremarton gytp. 143/1.

*

Cikkünk célja éppen az volt, hogy döbbentsen. Nem azokat, akik a természeti csapás sújtotta vidéken élnek és — sajnos — nagyon is tisztában vannak az okozott kár nagyságával. Hanem azokat, akik nem saját bőrükön érezvén a bajt, úgy vélik: semmi egyéb nem történt, „csak" megmozdult a föld a Balaton-felvidéken. Tudatosan használtuk, tettük idézőjelbe és ismételtük a szót. Dehogyis a baj kendőzésére, éppen a valóság bemutatására.

S hogy mit jelentett ez a „csak", azt azóta megtudhattuk a Veszprém megyei vezetők tájékoztatásából. A kár értéke meghaladja az egymilliárd-háromszázötvenmillió forintot. A megsérült lakásokból 360-at nyilvánítottak életveszélyesnek, 1093 pedig súlyosan megrongálódott. Megsérült ezenkívül 140 iskolai tanterem, több óvoda, bölcsőde és egyéb középület.

S hogy cikkünk segítő szándéka még kézzelfoghatóbb legyen, azért közölte szinte elsőként lapunk a felhívást a gyerekekhez. Reméljük: az ő segítségükkel — s az ország minden részéből Peremartonba és Berhidára irányuló támogatással — a szétszóródott osztály hamarosan ismét együtt lehet.

Major Árvácska

FIÚK, LÁNYOK, FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek textilkikészítő szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a textilfestő és -kikészítő szakmát egyaránt ajánljuk lányoknak és fiúknak, másik ágát, a textilnyomó szakmát csak fiúknak. Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 50—800 Ft között mozog a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően. A társadalmi ösztöndíj két részből áll. Alapösztöndíjból, amely havonta 500 Ft, és tanulmányi pótlékból, ami a tanulmányi eredménytől függően változik, az alapösztöndíj 30—50 százaléka lehet. Tanulmányi pótlékot a közepes vagy annál jobb tanulók kapnak.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.

Az elméleti oktatás a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás tanműhelyben, majd a vállalat gyáraiban történik.

Elsőéves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes, színes képekkel tarkított tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:

BUDAPRINT PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT személyzeti és oktatási főosztályán,

Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036.

Telefon: 687-834

BUDAPRINT BUDAPEST

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textil-gépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el. A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

PATEX

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688

Az EGIS GYÓGYSZERGYAR -ban dolgozni nem csupán szép hivatás, hanem mindenkor anyagi biztonság és egzisztencia.

Fiúk! Lányok! Vár benneteket az EGIS GYÓGYSZERGYAR! Gyertek hozzánk szakmát tanulni!

A vegyianyaggyártó és általános vegyész tanulóink képzése az idén átadásra kerülő korszerű, új tanüzem-tanlabor komplexumban történik.
Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:

vegyianyaggyártó, hegesztő, központifűtés- és csőhálózat-szerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, esztergályos, géplakatos, bádogos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezet-lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek), elektroműszerész, bútorasztalos, szobafestő-mázoló-tapétázó, padlóburkoló, kőműves, magasépítőipari ács-állványozó.

A képzési idő 3 év. Kollégiumot biztosítunk.
Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek a következő szakmában: általános vegyész.

A képzési idő 4 év. Kollégiumot biztosítunk.
Az általános vegyész szakmában — tanulmányi eredménytől függően — lehetőség van a technikusi képesítés megszerzésére.
Juttatások a tanulmányi idő alatt: — tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj; — átlag 500 Ft társadalmi ösztöndíj + ösztöndíj-kiegészítés, a tanulmányi eredménytől függően; — jutalomlehetőség; szociális juttatások (segély, ebéd, munkaruha stb.); — üdülési és kulturális lehetőségek.
Támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelvi, szakmai tanfolyamokon.
Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein.
A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást az EGIS GYÓGYSZERGYAR oktatási osztálya ad.

CÍMÜNK: EGIS GYÓGYSZERGYAR
Budapest X., Keresztúri út 30/38.
Levélcím: Budapest, Pf.: 100. — 1475. Telefon: 836-702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon.
Ne feledjétek, vár az EGIS!

HIRDETÉS

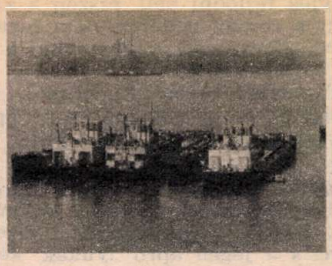

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK, FIGYELEM!

DANUBIUS 1835

Gyertek a GANZ DANUBIUS HAJÓ- ÉS DARUGYÁRBA szakmunkástanulónak.

E legfontosabb szakmákra várjuk jelentkezéseteket: hegesztő, szerkezetlakatos, gépiforgácsoló (esztergályos), gépszerelő és karbantartó, villanyszerelő, festőmázoló, asztalos, ács-állványozó, épületburkoló, elektroműszerész, öntő, kovács, csőszerelő.

A képzési idő 3 év.

A tanulóévek alatt biztosítunk számotokra:
— kollégiumi elhelyezést;
— korszerűen felszerelt tanműhelyt;
— napi 4 Ft-ért ebédet;
— sportolási lehetőséget.

Vállalatunk a szakmunkástanulók részére az iskola megkezdésétől számítva a tanulmányi ösztöndíjon belül társadalmi tanulmányi ösztöndíjat biztosít, amely mértéke szakmáktól függően 700—1000 Ft/hó.

A szakmunkásvizsga után a továbbtanulási lehetőség biztosítva van. **Munkába álláskor 5000—6000 Ft juttatás.** Modern munkásszálloda. **Jó kereseti lehetőség.**

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

— **Ganz Danubius Hajó- és Darugyár személyzeti és oktatási osztály Budapest, Váci út 202. — 1904. Telefon: 296-203;**
— **Ganz Danubius Tiszafüredi Darugyár Tiszafüred, Örményi út — 5350. Telefon: 215;**
— **Ganz Danubius Balatonfüredi Hajógyár Balatonfüred, Tihanyi út — 8230. Telefon: 06-80-40-100;**
— **Ganz Danubius Váci Konténergyár Vác, Derecskei dülő — 2600. Telefon: 06-27-11-411.**

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A BUDAPRINT Kelenföldi Textilgyár az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat fonó, szövő, kötő; fiúkat textli- és ruházatiipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS! Tanulmányi idő 3 év. Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően havi 250—800 Ft.

Juttatások:
— társadalmi alapösztöndíj havi 500 Ft, plusz a tanulmányi eredménytől függően 150—250 Ft tanulmányi pótlék a teljes tanulmányi időre;
— kollégiumi elhelyezést valamennyi vidéki tanulónak biztosítunk;
— iskolaköpenyt, munkaköpenyt, munkacipőt, tornafelszerelést, füzetcsomagot a gyár, tankönyvet az iskola ad;
— egész évben kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500—5500 Ft. Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését havi 150 Ft-ért biztosítjuk.

A továbbtanulást támogatjuk.

További részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.

Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk.

Cím: BUDAPRINT Kelenföldi Textilgyár személyzeti-oktatási osztály, Budapest XI., Budafoki út 111—113. — 1117. Telefon: 868-955/191 mellék.

BUDAPRINT BUDAPEST

Szeretnél valamilyen szép és érdekes szakmát tanulni?

GYERE NYOMDÁSZ TANULÓNAK A KOSSUTH NYOMDÁBA!

Választhatsz betűszedő, magasnyomó gépmester, síknyomó gépmester, könyvkötő, nyomdagépszerelő szakmák közül.

Keress fel minket szüleiddel, bemutatjuk a választható szakmákat.

Érdeklődni lehet: naponta 8—14 óra között a személyzeti és oktatási osztályon.

Budapest V., Alkotmány u. 3.
Telefon: 311-356, 117-298.

Juttatásaink: a tanulmányi eredménytől függően

440—1050 Ft összegű társadalmi-tanulmányi ösztöndíj;

4 Ft térítésért étkezés;

sportolási, szórakozási lehetőség, üdülés;

továbbtanulási lehetőség a Nyomdaipari Szakközépiskolában.

A HÓNAP SPORTSZERE

Koppannak a korongok a palánkon. A bemelegítés megszokott zaja ez, edzésre készül a magyar válogatott. Mint rendesen, most is először a kapusokat „lövik be". A kapus nagy érték a jégkorongban. A megsérült csatárt, vagy védőt még lehet pótolni, de egy kapust... Aki ezek után azt hiszi, hogy elkényeztetett gyerekek ezek a cerberusok, az téved. Álljon csak a száz-száztíz kilométeres sebességgel süvítő korongok útjába, fogja meg, üsse oldalra őket úgy, mint most Kovalcsik és Eperjessy. Az apró, fekete gumidarab különben olyan kemény, mint a kő. A legendás szovjet sor, a Firszovféle ötös olyan erővel tudta megütni, hogy a süvítő pakk elérte a százhatvanas tempót is. Lehet egy ilyen lövedéket védeni?!

— Egy villanás az egész — mondja még edzés előtt Kovalcsik. — Magát a mozdulatot, a meglendülő ütőt még látom. A korongot már csak érezni lehet.

Kovalcsik persze szerény. A megérzés itt kevés, szükség van azokra a kitűnő reflexekre is, amelyeket épp most ébresztgetnek benne és Eperjessyben a többiek. A két név egyébként egészen jól cseng a hokivilágbajnokságok B csoportjában is. Jól csengett pár esztendővel ezelőtt Balogh János és Vedres Mátyás neve is. Igaz, gyakorlat teszi a mestert, és bizony nem volt mostanában olyan világverseny, amelyen a mi portásaink túlzottan unatkoztak volna.

Koppannak a korongok. Az utat a támadó harmad vonalától a kapuig fél másodperc alatt teszik meg. Nehéz szerelésében nyújtózkodik a lövések után a két kapus. Vastag lábvédőik, fura, széles kesztyűik pénzben kifejezhető értéküknél sokkal többet érnek. Hihetetlenül nehéz beszerezni őket.

PALÁNKON INNEN ÉS TÚL

Éles, karcos hangok töltik meg a csarnokot. Néhány intenzív, fergeteges kör következik, a kanyarokban, a hirtelen irányváltoztatásoknál a korcsolyák harsogva reszelik a jeget. Pár perc, s máris a kapáslövéseké a főszerep. Pontos, gyilkos erővel megütött bombák zúdulnak a kapura. Ezekbe — a mérkőzéseken — természetesen belevetődik egy magát valamire is tartó védő. Hogy ez őrültség? A pályát körbekerítő palánk minden funkcióján túl egyfajta szimbólum is. Határvonal. Ami ott benn történik, az a közönséges halandó számára sokszor felfoghatatlan. Felfoghatatlan, de csodálatos.

Ahogy csodálatos az is, hogy ez a sportág végre kiheverte válságait. Igaz, a válogatott keret még mindig csak a három nagycsapat, az Újpesti Dózsa, a Székesfehérvári Volán és az FTC legénységéből tevődik össze. Hogyan is várhatnánk, hogy az olyan újsütetű OB I-es gárdák, mint a Dunaújvárosi Kohász, a Jászberényi Lehel SE, vagy a Miskolci Kinizsi mindjárt nemzetközi szintű korongozókat adjon a sportágnak... A három vidéki csapat mellett az idén különben még a KSI legénysége szerepel az első vonalban. A négy kisegyüttes aligha veszélyeztetheti a nagyok érmes reményeit. De legalább vannak, léteznek. És minden bizonnyal fejlődnek is ebben a közegben.

— Lehet, hogy sok gólt fognak kapni, de csak így tanulhatják meg a játékot! — magyarázza a szusszamásnyi szünetben Hudák a Ferencváros hátvédje. — De nem is ez az érdekes, hanem, hogy végre beindult valami. Új arcok jönnek, ez bennünket is feldob. Igazi lesz a bodicsek is, hiszen nem a havernak adjuk.

JEGESEK MEKKÁJA

Ami igaz, az igaz, a kemény bodicsek nem vált divattá a magyar bajnokságban, még itt, a válogatott edzésén sem látok belőle egyetlenegyet sem. Vannak ütközések, de ezekből inkább valami féltést érzek ki, mint harcos elszántságot. Ebben tényleg fejlődni kell, hiszen a kínai vagy a román védelem nem fogadja ilyen udvariasan a támadókat a saját kapuja előtt.

Támadási variációk, hosszú, éles indítások — ez van műsoron éppen. Eltörik egy bot. Kétszáz forint, na puff neki... Igenám, csakhogy ezt is átkozottul nehéz pótolni. Boróczi Gábor szövetségi kapitány különben űzi, hajtja a legénységét. Tizenöt perc, s a jégen apró lyukak keletkeznek. Az arcokról aláhulló sós veríték marja ki őket. Nincs kegyelem. Boróczi tudja, ami nem adatott meg nekünk a feltételekben, azt csak kemény, következetes munkával lehet pótolni — ideig, óráig. Mert a többiek lassan elhagynak bennünket. Hatásos lenne most felsorolni, hogy „C" csoportos (mert megint ott vagyunk) ellenfeleink hány fedett csarnokkal rendelkeznek. Hogy ne fájdítsuk nagyon a szíveket, csak egyetlen: a franciák például több mint háromszázzal...

Ez a kicsiny pálya — alig üti meg a nemzetközi mértéket — lent, a Budapest Sportcsarnok alagsorában, ez a mi jeges Mekkánk. Nemcsak a korongozók használják, hanem a gyorskorcsolyázók és a műkorcsolyázók teljes mezőnye is. Órára, percre beosztva. Harag nincs, viszont annál több a vita. Még ez az egyetlen pálya is milyen nagy dolog!

— Még én is, „vén" fejjel is fej-

NAGY MACKÓK, APRÓ

lődtem a korcsolyázás biztonságában — magyarázza két korty víz között Gogolák, az „öreg róka". — De nézd csak meg a Kiss Tibit, az milyen gyors lett. Nem lesz védő a „C" csoportban, aki utolérje...

Gogolák különben azt mondja, hogy jönnek a fiatalok. Figyeljem csak például a tizenhét éves Paraizs Ernőt, a ferencvárosi fiút ott a jobbhátvéd posztján. Nézzem csak, milyen jól kezeli a korongot. Paraizson ugyan látszik még valami megilletődöttség, de egyenesen szerel, jól indít, lát a pályán...

Kétkapuzik már a válogatott, ezért figyelhetem Paraizsot akció közben. Percenként váltják egymást a sorok, a két hátvéd, a három csatár. Akár a mérkőzésen, itt is „meg kell halni" ebben a hatvan másodpercben. Néhány hihetetlenül gyors sprint abban a több kilós védőfelszerelésben, néhány átadás, letett pakk, néhány bomba,és máris csere. Mackós külsejű férfiak kergetik az apró korongot. De mintha csak a múltat kergetnék... Az 1927-ben kezdődött magyar hokiélet dicső éveit, a főiskolás VB-k aranyait, az EB bronzérmét, az akkori hokivilágban nagyra becsült „HUNGARY" nevet... De kergethetik a jövő álomképeit is. Erős csapatot, a visszaharcolt „B" csoportos szereplést, csarnokokat, s tenger sok gyereket a szakosztályok toborzóin.

Sinkovics Ferenc
Fotó: Karasz Lajos

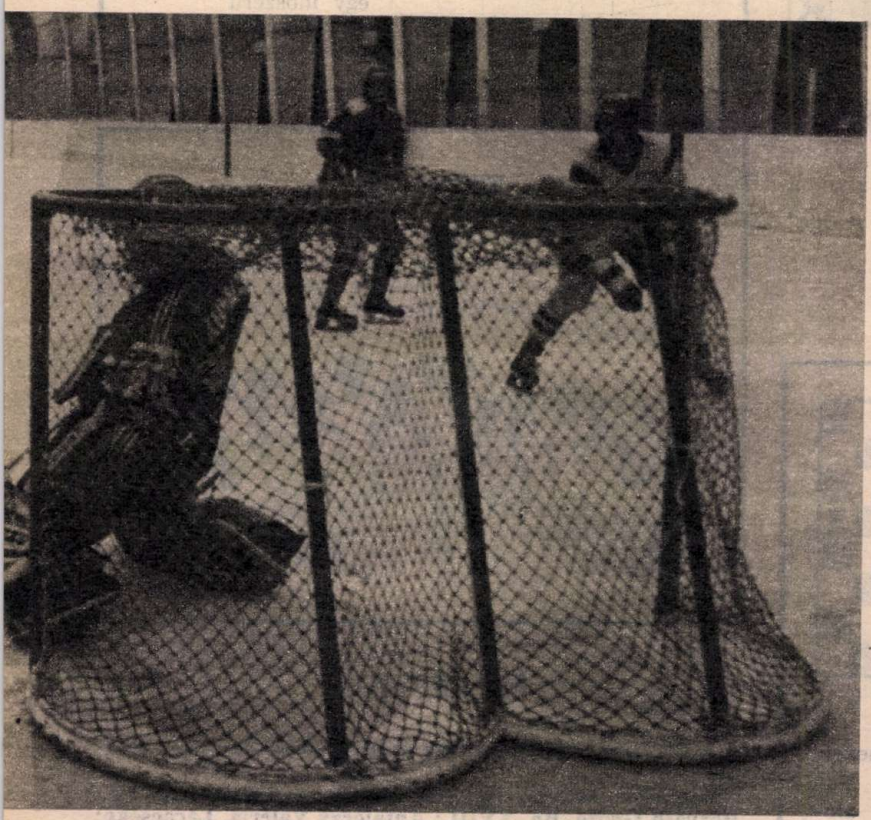

KORONGGAL

KÖVETENDŐ PÉLDA

Még az év elején hangzott el a „Nehéz lélegzet" című rádióadás a Segíthetünk műsorban, amely az asztmás gyermekek problémáival — többek között nyári táborozási lehetőségük korlátaival is — foglalkozott. A műsor után néhány nappal — megérezve az ügy fontosságát — jelentkezett a Honvédelmi Minisztérium. Felajánlotta, hogy táborozási lehetőséget biztosít 20 beteg gyermek számára, komfortos körülmények között.

A Szabadság-hegyi Gyermekgyógyintézet elfogadta a felajánlást, hozzájárult szervezéséhez és személyzetet biztosított, a Vöröskereszt pedig a tábor költségének 60%-át fedezte.

Az összefogás eredményeképpen 1985. június 29-én megnyílhatott a tábor.

Az ország minden részéből érkezett 8—10 éves gyerekek közül eddig csupán ketten juthattak élményt nyújtó tábori közösségbe, mert kiszámíthatatlan betegségük miatt szüleik nem merték őket otthonukból elengedni hosszabb időre. Ennek ellenére a fő cél nem az orvoslás, hanem az igazi tábori hangulat megteremtése volt. Csak éjszaka figyeltek éberen az egészségőrök, hallgatták a néhány nap után betegségükről megfeledkező gyerekek szabályos, vagy szabálytalan lélegzetvételét, amint azt aggódó szüleik is tenni szokták. A program mozgalmas volt, és komoly fizikai igénybevételt jelentett. Másnaponként 6—18 km-es kemény hegyi- és vártúrákra került sor, de bőven jutott idő a két hét alatt strandolásra, számháborúzásra, rókavadászatra, bátorságpróbára, jelmezversenyre, zseblámpás diszkóra, filmvetítésre, városnézésre és sok-sok közös játékra, záró-tábortűzre, díjkiosztásra is. A tábor egy hét után igazi közösséggé vált. Jellemző, hogy a gyerekek egymás kezdődő köhögésére is figyeltek, nehogy a nehéz légzés súlyosbodása bárkinek is a tábor befejezését jelentse. Élmény volt látni a tábor végén a még maradni akaró, boldog gyerekeket, akiknek csak egy fontos gondjuk volt a világon, hogy mikor lesz a következő, hasonló táborozási lehetőség.

De nehéz volt bármit is ígérni, mert a lehetőség nagyon korlátozott: 20 fő Recsken, 40 fő Salgóbányán.

Ám a feladat megoldható. A recskihez hasonló táborhely felajánlásával, a helyi egészségügyi és pedagógiai dolgozók felkérésével, megyei kezdeményezésben is megvalósítható az asztmás gyerekek táboroztatása.

MÁR KAPHATÓ!

Megjelent a Kockás 17. száma!
Folytatódnak benne Rahan, dr. Justice és Pif kalandjai, de találkozhattok a lapjain Tulipános Fanfannal is, aki ezúttal a kanadai indiánok földjén tűnik föl.

SAKK

Harmadik feladványunk is két (2) lépéses. Megoldásul most is csak a kulcslépés, vagyis fehérnek azon lépése küldendő be, amely után a fenyegető mattot fekete már nem tudja védeni.

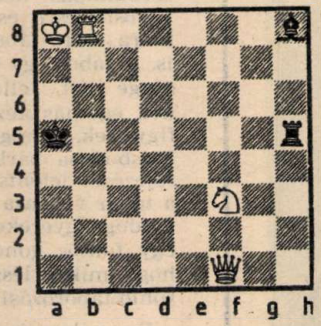

A szeptember 12-én közölt feladványunk megoldása: Fehér 1. Vhl-gl! lépéssel kezd. Ez 2. Vd4 mattal fenyeget, sötét védekező lépéseire így alakul a játék: 1.—Hg2-e3 2. Hf7 matt, vagy 1. — Hd1-e3 2. Val matt. — A jutalmak nyerteseinek neveit, mivel a beküldési határidő e sorok nyomdába adásakor még nem telt el, csak később fogjuk közölni.

Földeák Árpád

POP-REJTVÉNY

Dévényi Tibor kérdezi:
mi a képen látható énekesnő neve?

2. Eszményi Viktória
85. Nena
65. Kovács Kati

LÓUGRÁSBAN

E.	Ő	A	O	O	Ö
N	E	M!	R	V	Z
T	T	É	G	M	L
N	E	V	Ú	S	B
Y	T	N	V	A	Z
N	É	G	A	E	E

A sakkjáték lovas figurájának lépései szerint indulj el a bal felső sarokból, és a betűket olvasd össze. A megfejtés egy időszerű eseményre emlékeztet. Mire?

TIZENÖT

Tizenöt cimbora vigad egyetlen lámpa fényénél. Az árnyékuk hátul a falon látható. A rajzoló azonban kíváncsi volt arra, hogy a tréfáit észreveszitek-e. Azaz keressetek legalább öt darab, szándékos rajzi hibát.

NYERTESEK

A 27. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak:

Djuroska Andrea, Bp. XIII.; Gyenge Károly, Bp. IV.; Horváth Győző, Bp. XVIII.; Antalóczy Valéria, Lácacséke; Benedek Mónika, Tardona; Botos Brigitta, Tárnok; Erdélyi Miklós, Győr; Fábián Tímea, Fertőszentmiklós; Fodor Bernadett, Győr; Gergely Csilla, Füzér; Győrfi Gyöngyi, Karcag; Harcos Teréz, Bácsszőlős; Hortobágyi Szilvia, Gara; Kabalik Erika, Sajószentpéter; Mészáros József, Kapuvár; Nagy József, Pálháza; Németh Marika, Beled; Sipos Ágnes, Radostyán; Szénási Imre, Esztergom; Takács Péter, Tatabánya.

PÁLYAZAT

JÁTSZANI ÖRÖM

A Képzőművészeti Kiadó néhány éve bővítette kiadványcsoportját a papírjátékok gyártásával. Célja a memóriát, a logikai készséget, a színérzéket, a kézügyességet, a művészeti ismereteket játékos módon fejleszteni. E játékok sorában szerepel a már ismert „Csak rajzolok" című könyv is, melynek két kötete jelent meg, és a nagy sikerre való tekintettel 1986-ban a harmadik kötetet is „birtokba" vehetik a gyerekek.

Rejtvényünkben a Kiadó játékai közül néhánynak a nevét rejtettük el.

Azok között, akik a helyes megfejtést november 28-ig képes levelezőlapon elküldik a budapesti Posterház (Bajcsy-Zsilinszky út 62. – Pf. 91. – 1725.) címére, harminc darabot sorsolunk ki e kiadványunk második kötetéből.

A nyertesek névsorát lapunk december 12-i számában közöljük.

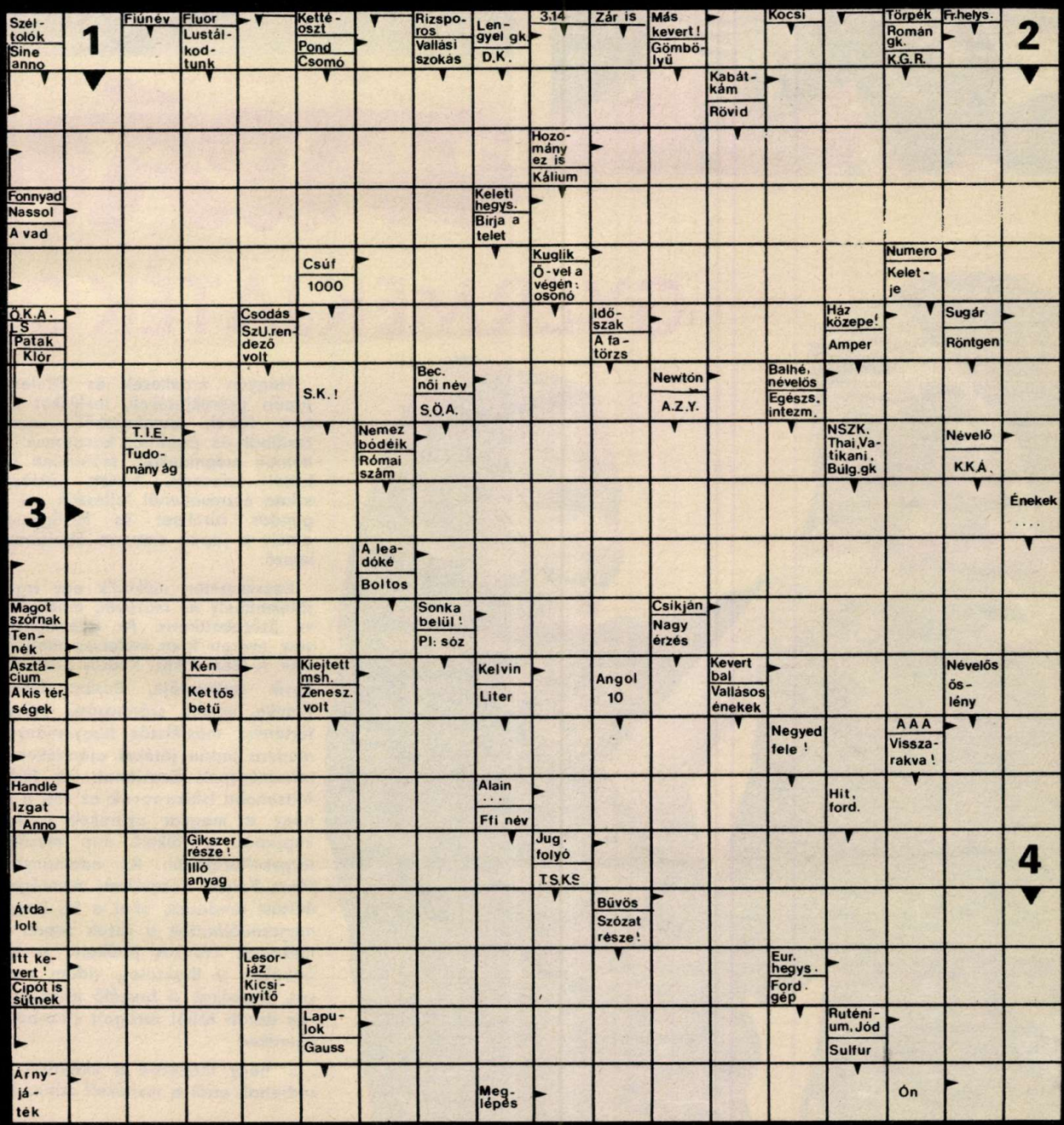

JAPÁN GYERMEKJÁTÉKOK

Nagyon érdekesek és ötletesek a japán gyerekjátékok, melyeket általában fából, bambuszból, agyagból, textilből és papírból készítenek. A finoman megmunkált, számtalan árnyalattal színezett, festett játékszerek, szinte észrevétlenül fejlesztik azt a legendás türelmet és kézügyességet, amely a japán emberre általában jellemző.

Kecskeméten működik egy izgalmas játékműhely és múzeum, amelynek neve Szórakaténusz. Az intézményt tavaly nyáron igen kellemes meglepetés érte. A Nemzetközi Kodály Szeminárium egyik résztvevője, Saskia Ishikawa-Franke, német származású művészettörténész másfélszáz hagyományos és modern japán játékot ajándékozott az intézménynek. Saskiának és férjének, Mitsonobu Ishikawanak az volt a célja, hogy a magyar gyerekek is ízelítőt kapjanak a fölkelő nap országának tárgykultúrájából. Az adományból a Móra Ferenc Könyvkiadó nemrégen kiállítást rendezett, ahol a kis látogatók megcsodálhatták a távoli Japán gyermekeinek érdekes játékait: a színes babákat, a titokzatos, vidám maszkokat, álarcokat, a beszélő játékokat, az egy darab fából faragott (itto-borikat) figurákat.

S hogy tetszett-e a kiállítás? Árulkodjanak erről a mellékelt színes fotók.

M. K.

Fotó: Potzmann János

HÁRY JÁNOS

GARAY JÁNOS
„OBSITOS" CÍMŰ MŰVÉBŐL
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: SEBŐK IMRE

9

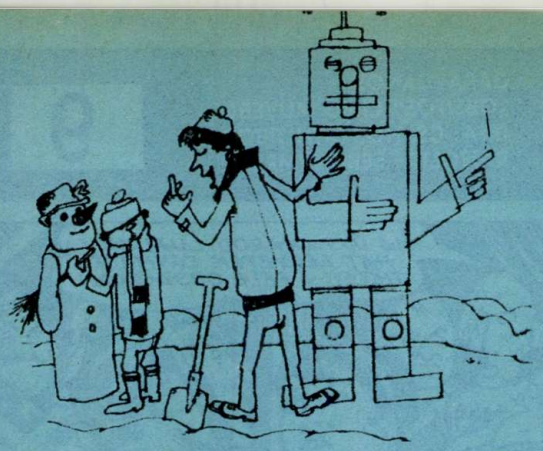

– Nem értelek, miért ragaszkodsz ahhoz az elavult típushoz?!

– Nehogy azt hidd, Antonio, hogy rólad fogják megmintázni a teremőrök emlékszobrát! . . .

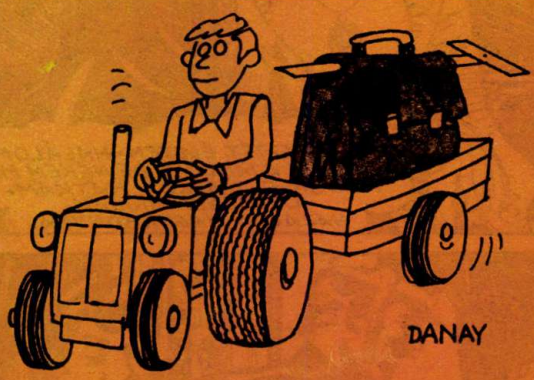

– Remélem, semmit nem felejtettem otthon . . .

ERDEI „FODRÁSZAT"

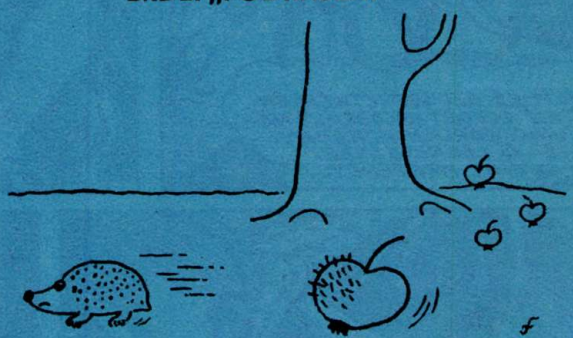

INTER HUMOR

– Mindig csomót kötök rá, mert különben elfelejti, hogy nem fogadhat el perecet a látogatóktól . . .

VILÁG KÖRÜLI UTAZÁS

Egy hóbortos külföldi vendégük vette, aki nem szereti a zacskós tejet . . .

85/33
XL. ÉVF. • 1985. NOVEMBER 21. • ÁRA: 4,50 Ft
PAJTÁS

MIT ÉRNEK A MÉHEK?

(Riportunk a 3–4–5. oldalon)

FOTÓ: POTZMANN JÁNOS

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
BÓCS FERENC

Olvasószerkesztő:
CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA,
FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség:
Budapest,
Jászai Mari tér 5.
1397
Telefon:
321-987, 321-988, 321-989
Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508.
1397

Kiadóhivatal:
Budapest,
Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj:
egész évre 153 Ft,
I. félévre 85 Ft,
II. félévre 68 Ft.

85.2533
Athenaeum Nyomda
Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SZLÁVIK ANDRÁS
vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

A LEVÉL FOLYTATÓDIK

Samantha. Samantha Smith. Egy kislány volt, egy tizenéves diák a Föld másik felén, Amerikában élő milliók közül, de mégis velünk azonos. Mert ugyanazt óhajtotta. A békét. 1982-ben írta meg – azóta világhírűvé lett – levelét Jurij Andropovnak, az SZKP akkori főtitkárának. Nyíltan kérdezett. Azt szerette volna tudni, hogy a Szovjetunió akarja-e „meghódítani a világot, vagy legalábbis Amerikát?" Jurij Andropov is nyíltan válaszolt. Nemcsak arról biztosította az amerikai kislányt, hogy népe békét akar, de meg is hívta a Szovjetunióba, hogy erről személyesen győződjön meg. Samantha odautazott, és egy csapásra világhírűvé lett . . . Idén az az amerikai repülőgép, amelyen Samantha az édesapjával utazott, lezuhant. Mindketten meghaltak.

A napokban levél érkezett szerkesztőségünkbe. Samanthának írta Nagy Anikó. De ez a magánjellegűnek tűnő írás, több annál. Fölhívás ez is, egyetlen aggodalom a békéért. Egyetlen segélykiáltás.

„Kedves Samantha!

Ez a levél elkésett. Sosem tudod már elolvasni. Nem is tudom, miért szántam rá magam mégis, hogy megírjam.

Tudod, amikor először hallottam Rólad, őszintén meglepődtem. Bevallom, nem gondoltam, hogy Te ott, a másik oldalon . . . békét szeretnél. Élni akarsz. Mikor pedig először láttam mosolygós kis arcodat, rájöttem, hogy köztünk csupán két különbség van: én négy évvel idősebb vagyok, tehát Te ennyivel fiatalabb, én magyar vagyok, Te amerikai. Más különbség nincs! Nincs. Pontosan tudom.

Tudod, én most tizenhét éves vagyok. Talán kissé érzékenyebb az átlagnál, ahogy azt hiszem, Te is az voltál. És ezért . . . nagyon félek. Egy olyan világban nőttünk fel, ahol Damoklész kardjaként lóg felettünk az atomháború veszélye. Igenis félek, hogy bármikor bekövetkezhet . . . Hogy úgy érzed, nincs semmi értelme annak, hogy tanulsz, dolgozol, mert . . . egy pillanat alatt vége lehet. Néha kétségbeesetten biztatom magam: ez nem lehet . . . ez nem lehet ! ! !

Samantha! Miért kellett meghalnod? Az a kedves kis mosoly az arcodon olyan nagyszerűt ígért. Éreztem, nem vagyok egyedül. Hogy nemcsak én félek. Hogy nemcsak én szeretem ezt a pusztuló, csúnyaszép világot. Te megfogalmaztad, amit más nem tudott. Vagy nem akart. Ha felnőttél volna, talán még többet tehettél volna. Egy kislány voltál csak . . . De több, mint sok felnőtt! Élni akartál. Szeretni. És szerettetni.

Miért pont Veled zuhant le az a repülőgép?"

Megkezdődött a „betelelés." A dömsödi ifjú méhészek papírokkal bélelik a kaptárokat, ez véd majd a téli hideg ellen

MIT ÉRNEK A MÉHEK?

Keretlyukasztás, befűzés. Ez is méhészet, csak téli elfoglaltság

A lépről lekaparják a viaszt, s alatta ott az édes méz

Dömsödön a méhész srácok újságolták, hogy az első ködös reggeltől számított negyvenedik napon hóesés lesz. Ezt jósolják a méhek, a helyi időjárásjelzők — meséli Lázár Józsefné, a dömsödi általános iskola igazgatója.

— Miről beszélnek még a méhek?

— Hideg tél lesz. Olyan kemény, mint az előző. Sok élelmet fölhalmoztak és propolisszal ragasztják a réseket, szigetelik a kaptár belsejét — veszi át a szót Gyula bácsi.

Zene az akácosban

A zsákutcában takaros ház, messzenyúló kerttel. A szilvafák alatt száztizennégy méhkaptár. A hetvenéves, szálfa egyenes Sass Gyula immár ötvennegyedik éve „szorgoskodik" közöttük.

— Nagyon szeretem a méheket. Amikor zenélnek, nincs az a prímás, aki úgy húzná, mint ők. Akácvirágzásban valósággal elbódul az ember a hangjuktól.

— A családban ki folytatja a méhészkedést?

— Az unokám, bár ő most Lengyelben mezőgazdasági szakközépiskolában tanul. A feleségem is jó méhész. Ő is sokat segít.

— Országszerte egyre kevesebb a méh . . .

— Ha nem lesz méh, nem lesz gyümölcs sem, hiszen ők porozzák be a virágokat.

Sass Gyula, a dömsödi méhész szakcsoport elnöke tizenöt általános iskolás, vagyis a méhész szakkör szakmai irányítója. Vezetőjük pedig tanáruk, Kovács László. A szakkör három éve alakult. Céljuk nem a méz termelése, hanem a méhek szaporítása, a méhészet megszerettetése.

— Eleinte én is riadoztam a méhecskéktől, de már méhésznek vallom magam — kezdi a beszélgetést Kovács László. — Tavasszal indul a méhvándorlás, akkor mi is kocsikba ülünk, s „kiröpülünk" a gyerekekkel. Az elmúlt években kétszer egy hetet Zalaapátiban töltöttünk, a Hungaronektár méhésziskolájában. Tanultunk és nyaraltunk. Két éve mindnyájan hivatalosak voltunk a Pesten rendezett méhészeti világkongresszusra. S idén nyáron a Hungaronektár dele-